TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄIN LEHTI • JULKAISIJA TUNTURILATU RY • N:o 1/1980

Puheenjohtajan tähdenvälejä

* * *

Kevään hiihtokausi on jälleen käsillä. Se merkitsee meistä useimmille pitkän työteliään jakson katkaisemista, mahdollisuutta latautua loppukevään tehokkaaseen tehtävien hoitoon. Kesän kynnyshän ei enään nykyisin merkitse ravinnonsaannin kannalta tiukkaa aikaa, mutta yhä kipeämmin tarvitsemme henkistä energiaamme elvyttävän katkon.

*

Olemme hankkineet Tunturiladulle uuden palstan Tenon varresta Nuvvus-Ailigaksen eteläpuolelta Kiisajärven rannalta. Eiköhän Susi-Kiisa-nimestä tule meille pian yhtä tuttu käsite kuin Susi-Talaksesta ja Susikyröstäkin. Ja eiköhän meillä nyt ole tarvittavat omat tukikohtamme hankittuna. Viimeisen palstan hankintaa käsitellään vielä maatilahallituksessa, jolla olisi yli kahden hehtaarin palstaan etuosto-oikeus, mutta emme usko sen käyttävän sitä. Ensi kesäksi emme ole vielä tehneet rakennusohjelmaa. Jos lähdemme turvekammin rakentamiseen, niin ilmoitamme siitä kerhoillemme. Sensijaan palstallakäynti kuuluu varmasti monen retkisuunnitelmiin. Kämppärahastoon on kertynyt jo yli kymmenentuhatta markkaa, mutta tukisummat olisivat edelleen tarpeen.

*

Susi-Talas-palstan lainhuudossa on ilmennyt muodollinen virhe. Ostosta päättäneen kokouksen kutsussa ei aikoinaan ollut mainintaa palstan hankinnasta, joten joudumme korjaamaan tämän virheen kevään kuvaillan yhteydessä järjestettävällä ylimääräisellä kokouksella.

*

Tunturiladun juoksevat tehtävät suoritetaan usein talkootyönä ja joukolle sattuu helposti virheitä. Viimeksi postitustalkoissa tapahtui valitettava vahinko lähettäessämme erehdyksessä osalle jäsenkuntaa omien jäsenmaksukuittien asemesta Suomen Ladun vastaavat kuitit. Asia on aiheuttanut Ladun toimiston tytöille aikamoisen sopan tilanteen selvittelyssä. Anteeksipyyntöni ja kiitokseni Zetalle ja kumppaneille pitkämielisyydestä ja jaloa luonnetta osoittaneesta suhtautumisesta.

*

Tunturilatu tarvitsee käytännön toimintaansa jälleen uusia voimia. Sihteerimme joutuu keskittymään opintoihinsa ja jäsenkortistonhoitaja muuttaa pois Helsingistä. Tarvitsemme heidän tilalleen uudet henkilöt pääkaupunkiseudulta. Toivon Tunturiladun naisista tai miehistä löytyvän tehtävien jatkajat. Ottakaa yhteys yhdistyksemme toimihenkilöihin rohkeasti. Samalla kiitän Vappu Hietalaa ja Eila Lehtosta hyvin ja oikeassa tunturihengessä suoritetusta työstä.

*

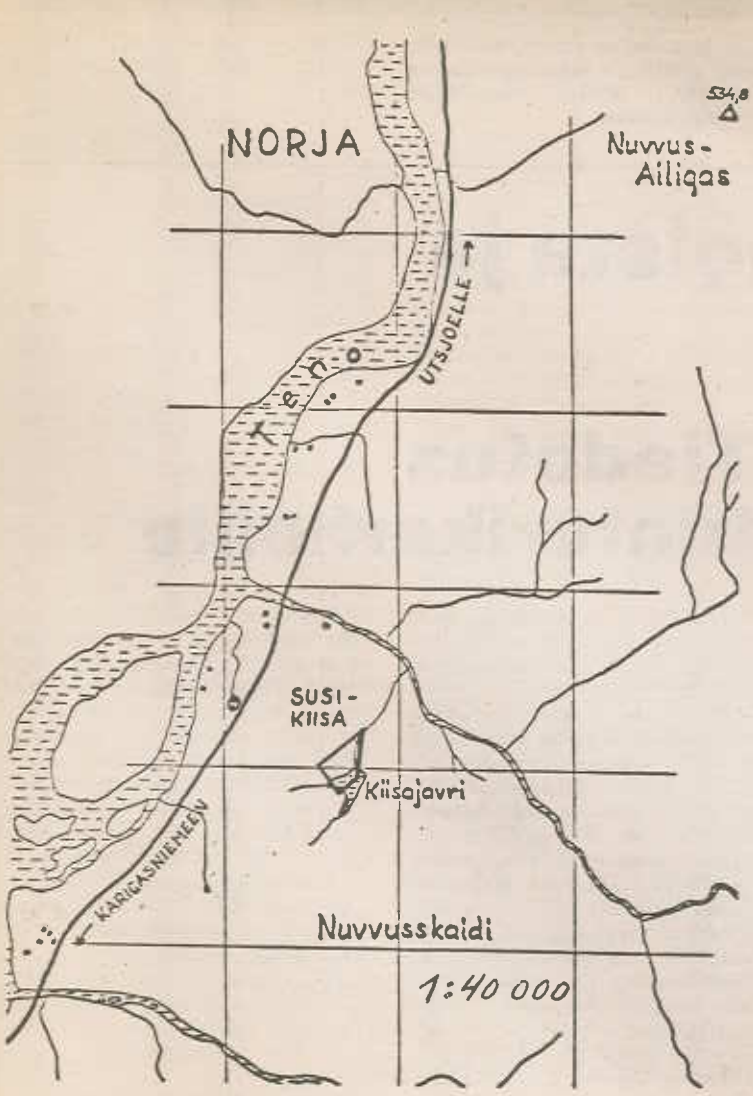
Saamenkielen oikeasta kirjoitustavasta ovat asiantuntijat päässeet sopimukseen. Toivon kerhojen käsittelevän nimikysymystä ja hoitavan tarvittaessa asiat kuntoon.

*

Tulevan toimintavuoden yleisteemana oneräretkeily. Tunturiladun jäsenistön taholta on toivottu entistä tehokkaampia toimenpiteitä jäsenistön eräretkeilyn tukemisessa. Toimintasuunnitelmaamme varten toivon kerhojemme ja yksityisten tunturilatulaisten tekevän ehdotuksia teemavuoden toimintamuodoiksi ja tempauksiksi. Asiaa valmistelemaan asetetaan pieni työryhmä, joka tarvitsee paljon hienoja ideoita monipuolisen ja jäsenistöä tyydyttävän toimintaohjelman luomiseksi. Joten, ajattelu kipunoimaan ja ideat yhteiseen käyttöön.

*

Susi-Kiisa, kolmas tukikohtamme

1:40000

Tunturilatu ry on 11.01.1980 päivätyllä kauppakirjalla hankkinut kolmannen tukikohdan Lapista. Palsta sijaitsee Utsjoen kunnassa, Outakosken kylässä pienen Kiisajärven rannalla (katso oheista karttaluonnosta). Matkaa tältä vähän yli neljän hehtaarin palstalta on Karigasniemi-Utsjoki tielle n. 600 m ja tietä pitkin Karigasniemeen 52 km sekä Utsjoelle 48 km. Tämä tie on tällä hetkellä heikkokuntoinen, mutta sitä on ryhdytty kunnostamaan. Lähivuosina jatkaakin nykyisin Rovisuvannossa kääntyvä postiauto Tenon vartta Utsjoelle saakka.

Uusi tukikohtamme on alustavasti nimetty SUSI-KIISAksi. Se on muualta erittäin jyrkkärantaisen Kiisajärven loivahkolla länsirannalla. Järvestä lähtevä puro virtaa pohjoiseen ja laskee Tenon sivujokeen Nuvvusjokeen. Palstalta avautuukin loistava näköala pohjoisen puolelle Nuvvus-Ailigakselle sekä Norjaan Rastegaisalle (1067 m.). Palstalla kasvaa näille maisemille tyypillinen vahva tunturikoivikko ja siihen sisältyy yli puoli hehtaaria Kiisajärven vesialuetta. Kiisajärvi on 91,5 m Tenon pintaa ylempänä ja palstalta löytyy 35 m:n korkeuserot. Kauppaan sisältyy myös venevalkama Tenon rannalla.

Vuosikokous kannatti voimakkaasti johtokunnan esitystä turvekammin rakentamiseksi uudelle palstalle aitoon ympäristöön. Päätöstä rakentamisen aloittamisesta ei tätä kirjoitettaessa ole vielä tehty. Tulevana kesänä on kuitenkin tarkoitus aloittaa. Tulevaisuudessa häämöittää myös vanhan, Saariselällä sijainneen Sudenpesän rakentaminen Susi-Kiisan palstalle. Ensimmäiseksi sinne pystytetään Susi-Talaksella tarpeettomaksi käynyt telttasauna majoituskäyttöön.

Susi-Kiisan tavoittaa paitsi tietä myöten myös mielenkiintoisia vaellusreittejä käyttäen. Sopivia lähtökohtia on mm. 1. Kaamanen-Karigasniemi-tieltä Luomusjärvelle vievää Kevon polkua ja 2. Kaamanen-Utsjoki-tieltä Kenestuvan kohdalta sekä 3. Patonivassa Utsjoen yli vievältä sillalta. Luonnollisesti reittimahdollisuuksia on vaikka minkä verran, joskin Kevon luonnonpuiston säännöt on otettava huomioon, mutta esiteltäköön tässä nämä kolme.

1. Kevon polku johtaa kaunista Luomusjärven harjua pitkin Rutkajärven autiotuvalle. Siellä poiketaan pois polulta ja suunnataan luoteeseen Njavgoaivin juurella sijaitsevalle autiotuvalle. Sieltä reitti jatkuu pohjoiseen Akujokeen idästä laskevan haaran rannalla olevalle Akukammille, jonka Tunturilatu on rakentanut 1959. Kammilta on mahdollisuus jatkaa koilliseen, Kuivin autiotuvan kautta tai luoteeseen Akujoen varsia seuraillen Paistunturien halki Nilijoen latvoille (Mavnajohka). Pari kilometriä ennen Nilijoen suuta poiketaan pohjoiseen ja noustaan Nuvvusskaidin yli Susi-Kiisalle. Matka on kartalta mitaten n. 52 km.

2. Kenestuvalta kuljetaan Kevon reittiä luonnonpuiston rajalle saakka. Sen jälkeen seurataan puiston rajaa, sen ulkopuolella pohjoiseen kunnes tullaan Kevojokeen laskevalle rinteelle, joka kavutaan alas ja keinotellaan joen länsipuolelle Madjoen suulle. Puiston kautta kiertäen olisi helpompi polkureitti Madjoen suulle, mutta sitä ei ole merkitty karttoihin retkeilyreitiksi, joten sen kulkeminen on mahdollista vain erikoisluvalla. Madjoen vartta seurataan samannimiselle autiotuvalle, josta jatketaan tasaisempia maita pahimpia soita kiertäen länsiluoteeseen Nuvvusjoelle, jota seurataan alaspäin. Nuvvusjoki, samoinkuin Nilijokikin, virtaa mahtavassa kanjonissa varsinkin työntyessään Tenon itärantaa seuraavan tunturijonon läpi. Kummankin kanjonin kulkeminen kyllä kannattaa. Kilometri ennen maantietä noustaan kanjonista etelään päin Susi-Kiisalle. Matka on kartalta mitaten n. 40 km.

3. Patonivan sillalta kuljetaan joko tunturien yli suoraan länteen Sieddajoen varteen tai tietä pitkin Kevojärven länsirantaa etelään Kevonsuun putouksille. Putouksilta lähdetään Sieddajoen vartta sen ja Erttegvarrijoen yhtymäkohtaan, josta suoraan länteen Linkinjängän turvekammeille. Sieltä matka jatkuu Nuvvusjoen varteen ja sen mutkia oikoen edelleen suupuolelle, josta nousu Susi-Kiisalle. Matka kartalta mitaten on n. 40 km.

Susi-Kiisa on erinomaisena kärkenä tukikohtiemme kolmiossa. Lennokkaita ajatuksia onkin jo esitetty eräretkisarjan (eräretken!!) suorittamisesta esim. Susikyröstä Susi-Kiisalle ja sieltä Susi-Talakselle ja edelleen Kiilopäälle. Jos haluaa kolmion kolmannenkin sivun umpeen, niin kilometrejä kertyykin jo 700 ja rapiat päälle. Olisipa juhlava eräretki suoritettavaksi!

Yrjö Suuniittu

Tässä numerossa

Tunturiluudan kuvasatoa ..... s. 2–3
Kerhojen nimistä .. s. 2–3
Asiaa talvipäiviltä ..... s. 4
Kasveja tuntureilta ..... s. 4
Lännen kultamailta ..... s. 5
Suksien voitelusta ..... s. 5
Janne muistelee .. s. 6
Tyyrojen tapaus .. s. 7
Tietoja jäsenille .. s. 8

TUNTURI-LATU r.y.

● **JOHTOKUNTA**

puheenjohtaja
Antero Tarvainen, puh. 90/898791

varapuheenjohtaja
Yrjö Suuniittu

jäsenet: Anja Huhtala, Pekka Huttunen, Hemmo Kivilaakso Uolevi Mättö, Alpo Mäntynen, Raimo Niklander, Anja Pere

sihteeri ja jäsenkortistonhoitaja: näiden vakanssien haltijat muuttuvat kevään kuluessa. Yhdistykselle tuleva posti osoitetaan toistaiseksi SL:n toimistoon Tunturiladun nimellä ja soittaa voit yhdistysasioissa joko puheenjohtajalle, rahastonhoitajalle tai johtokunnan jäsenille.

rahastonhoitaja: Anneli Peltonen Koroistentie 11 B 25 00280 Helsinki 28 puh. 90/410 771 (iltaisin)

kuva-arkistonhoitaja: Erkki J. Tolvanen, Tapolanrinne 10 01760 Vantaa 76, puh. 90-897 656.

postilähetykset ja juoksevat raha-asiat hoitaa: Elvi Zweygberg, Suomen Ladun toimisto Korkeavuorenkatu 25 A 00130 Helsinki 13 puh. 90-170 101

Jäsen- ym. maksut:
postisiirtotili 135 33-1

● **JÄSENLEHTI**

Tunturilatu, vastaava toimittaja Antero Tarvainen
Toimitussihteeri: Anja Pere Nuijatie 5 B 21 01650 Vantaa 65 puh. 90-845 581 (k) 90-594 411

● **TUNTURIMAJAT**

Susikyrö – Enontekiö
Susi-Talas – Inari
Rakennuspäällikkö Pekka Huttunen Joukontie 27 76100 Pieksämäki

● **SUSIVALIOKUNTA**

puheenjohtaja Raimo Niklander
jäsenet: Reino Kärkkäinen, Sirkka Laakso, Kauno Laine, Väinö Martikainen, Ulla Saarinen.

● **TUNTURIKERHOT**

KUOKTE (2) Hyvinkää
puheenjohtaja Veikko Laine sihteeri Anja Pajunen Erkylänkatu 21 05820 Hyvinkää 2 puh. 914-28901

KOLBMA (3) Tampere
puheenjohtaja Väinö Martikainen sihteeri Matti Rekola. Saarenvainionk. 1 F 41 33710 Tampere 71 puh. 931-634 406.

NJELLÄ (4) Pieksämäki – Mikkeli
puheenjohtaja Pekka Huttunen sihteeri Eila Hämäläinen Nuijamiestenkat. 22 B 12 50100 Mikkeli 10 puh. 955-367 552

VIHTTA (5) Vaasa
puheenjohtaja Jussi Sillander sihteeri Oiva Lehtonen Kirkkopuistikko 3 C 65100 Vaasa 10

KUHTTA (6) Helsinki – Vartiokylä
puheenjohtaja Alpo Mäntynen sihteeri Kaarina Kiesiläinen Kasteholmantie 1 00900 Helsinki 90 puh. 90-339 147

SIETSA (7) Iisalmi
Pentti Vainio, Olvi Oy 74700 Iisalmi

KAVTSI (8) Helsinki
puheenjohtaja Jussi Saarinen sihteeri Inga Bergman Untamontie 6 C 00610 Helsinki 61 puh. 90-795 882.

OUTSI (9) Jyväskylä
puheenjohtaja Jouko K. Järviö. sihteeri Ritvis Loimio, Puistotori 6 A 16 40100 Jyväskylä 10.

LOGE (10) Turku
puheenjohtaja Antti Nikula 23100 Mynämäki puh. 921/707 265 sihteeri Tuulikki Kukkonen, Koroniityntie 29, 20780 Kaarina, puh. 921/431 839

Keski-Uusimaa Oy, Kerava

Tunturiluudan kuvasatoa...

Urho Hulkkonen Kärekeojalla kaivamassa roskakuoppaa .....

Roskakuopan täyttyessä oli sitä välillä poljettava.

Kuva: K. Röyskö

... säiliön tyhjennys ...

..... ja sinne se peittyi. Matti Niemen johtaman eräretken aikana siivottiin Mallan autiotupa ympäristöineen.

Tunturiladun kerhoista ja kerhojen nimistä

Outsin nimi

Merkillistä, että asiantuntijoita alkaa löytyä nyt, kun kaikki on jo lyöty lukkoon. Silloin kun heitä olisi tarvittu, ei löytynyt, vaikka etsittiin kahden hengen voimalla. Professori Matti Korhosen sanottiin toimivan Oulun yliopistossa, mutta kun kirjeeni palautettiin sieltä merkinnällä "vastaanottaja tuntematon" eikä vaivauduttu ottamaan selvää, että mies onkin Helsingin yliopistossa, tulin siihen tulokseen ettei tällaista saamenkielen tuntijaa ole olemassakaan. Eihän meikäläisellä ole käytettävissään yliopistojen nimiluetteloita.

En enää perustele, miksi tuo Outsi-nimi otettiin, koska se on luettavissa tämän lehden numerosta 1/79. Jos tämänkaltaiset "virheelliset" nimet halutaan korjata, hoitakaa asia yhteisvoimin siellä tunturiladun terävässä päässä, siellä Helsingissähän ne asiantuntijat näyttävät olevan. Jos sieltä tulee hallituksen kaikki kerhot kattava korjausesitys, kyllä me sitten porukan kokoon saamme asiaa pohtimaan.

Apropos! Miksi me suomalaiset sanomme Tukholma, emme Stockholm, Moskova, emme Mockba, Pariisi, emme Paris jne. Edelleen, miksi suomen karttoihin on merkitty Inari, Enontekiö ym. suomeksi ja ruotsiksi, vaan ei suomeksi ja saameksi. Noilla alueillahan puhutaan suomea ja saamea, vaan ruotsia. Onhan ruotsin Lapissakin säilytetty saamelaiset nimet, eikä ole pantu edes ruotsia rinnalle. Kaksi vuotta sitten vaelsin reitin Kvikkjokk – Saltoluokta ja kaikki paikannimet olivat saameksi, poikkeuksena tuo 300 km merkitty polku Kungsleden, josta em. reitti muodostaa neljännen osan. Edelleen: miksi saamelaisalueen postileimoissa ei ole paikan nimi myös saameksi, se olisi oikeus ja kohtuus. Kuka menee Pekka Tarjanteen pakeille? Nämä kysymykset ovat saamelaisten kannalta paljon tärkeämpiä kuin peitsentaitto yhden tunturikerhon nimen "suomentamisesta" lantalaisille sopivampaan muotoon. Palautan siis saamani pallon.

Päiväntasaajalla,
17.12.1979

J. K. Järviö

Tiedotus tunturikerhoille

Tunturiladun johtokunta on, kuultuaan saamelaisia kieliasiantuntijoita, päätynyt seuraavaan suositukseen.

Koski vuonna 1979 on pohjoismaiden kesken sovittu saamenkirjakielen virallisesta kirjoitustavasta, jäävät kaikki tähänastiset pois käytöstä vanhentuneina. Saamenkielessä on kuitenkin sellaisia äänteitä, jotka ovat vieraita suomenkielelle ja koska niitä myös merkitään kirjaimilla, jotka voivat kieltä tuntemattoman helposti johtaa väärään ääntämiseen, voidaan käyttää kirjaimia tai kirjainyhdistelmiä, jotka auttavat lähinnä oikeaan tulkintaan.

Oikea kirjoitustapa	Suositeltava kirjoitustapa
Okta	Okta
Guokte	Kuokte
Golpma	Kolpma
Njeallje	Njealje
Vihtta	Vihtta
Guhtta	Kuhtta
Cieźa	Tsietsa
Gavcci	Kavtsi
Ovcci	Ovtsi
Logi	Logi, tai Loki

Kerhojen kerhotoimikunnat saavat itse päättää muutokselle parhaimmaksi katsomansa ajankohdan. Hihamerkkien kohdalla esim. silloin, kun uusi täydennyssarja tilataan.

Uusien mahdollisten tunturikerhojen nimiksi on johtokunnan hallussa ehdotuslista josta tulevien kerhojen edustajat voivat valita mieleisensä, kuitenkin siten, että kirjoitustapa on johtokunnan hyväksymä.

Koettakaamme aina kaikessa toiminnassamme ottaa huomioon Lapin kanta-asukkaat, saamelaiset.

Johtokunta
Kauno Laine

Kalusto hohti pesun jälkeen kuin uutena.

Tenomuotkan kämpällä paloi roskanuotio koko yön ja samalla pehmeni muukin romu. (Kuva M. Suuniittu)

Kolbman kuulumisia

Viime kuulumisissa arvuuteltiin sitä, että miten Susiaiset mahtavat onnistua. Hyvin kai menivät, juhlavieraita Rosendahlissa ainakin oli paljon, melkein 300. Tilaisuudessa vihittiin kerhostamme 1 l uutta Tunturisutta ja 3 ylennettiin arvokkaampiin räätyihin. Susilounasta syötiin Kintulammen ulkoilumajalla mitä susimaisimmissa oloissa, ulkoilmassa ja räntäsateessa. Vaimeaa ulvontaakin kuultiin, kun joku sai kuuman keiton sormilleen.

Pikkujoulua vietimme poikkeuksellisesti Latosaaren kämpällä ja ulkoilmassa. Iltasella ensin saunottiin, sitten syötiin joulupuuro manteleineen ja myöhemmin istuttiin tulilla odottamassa Joulupukkia. Pukki tuli suuren säkkinsä kanssa ja niin hyvin naamioituneena, että alkaa katsella "ken on joukosta poissa." Yöpyminen tapahtui sitten niin, että kukin tyylinsä mukaan. Kämppäsudet nukkuivat talossa pehmeillä patjoilla, kun taas Tunturisudet ja retkeilijät nukkuivat ulkona laavussa ja teltassa.

Unohtumattomilla Talvipäivillä Pieksämäellä meiltä oli 15 henkeä ja hauskaa oli. Upeinta oli alkusoitto. Kolmella tuohitorvella puhallettu epävireinen fanfaari sai kaikki hyvälle tuulelle ja oli siinä vähemmän totisilla torvensoittajillakin naurussa pitelemistä. Vaelluskilpailuun ja tehtäväladuille osallistuttiin menestyksellä. Vaelluskilpailun erätaitotehtävä, jousipyssy ja kolme nuolta, herätti lapsuusajan muistot – takapuolessa.

Perinteisen Siikanevan retkihiihdon suoritimme taas poikkeuksellisissa oloissa. Pakkasta oli -30°C, joten emme menneet Siikanevalle vaan suoraan Latosaaren kämpälle. Kuitenkin me kokeilimme teltoissa yöpymistä, telttoina tuplateltat ilman lämmityslaitteita. Lämpömittarista seurasimme aina kulloistakin tilannetta. Lämpöisessä saunassa, missä ruokailimme, mittari osoitti "elintarvikkeille vaarallista" ja ulkona se osoitti "syväjäätymistä". Sitten kun olimme olleet hetken teltoissa ja makuupussien sisällä, mittari osoitti, että teltassa on "paras lämpötila". Aamulla herätessämme se osoitti teltassa "syväjäätymistä". Kokemuksena tämä teltoissa yöpyminen oli arvokas. Nyt tietää, että siihen voi turvautua vaativissakin oloissa. Kokemuksesta myös tiedetään, että vaativissa olosuhteissa ei leukanivelet pääse kohmettumaan.

Kerhoillat jatkuvat meillä edelleen joka toinen maanantai. Useimpien iltojen aiheina ovat retkimaastojen esittely ja samalla tarkistetaan kämppätietoja. Kahtena iltana meillä on ollut vieraita pitämässä esitelmää. Ensin Allu Vainio kertoi oikeasta pukeutumisesta ja esitteli mielenkiintoisia uutuusvarusteita. Toisella kertaa kullankaivaja Lemmenjoelta kertoi kivistä ja esitteli monia näytteitä raakoina sekä valmiiksi hiottuina korukivinä. Vaihteeksi on hyvä saada ulkopuolisia esiintymään, heidän tarinointiinsa suhtaudutaan vakavammin. Samojen tuttujen esiintyjien naamoja kyllästyy pian katselemaan ja vielä kun sihteeritkin on yleensä sievempiä. Meidän oli otettava vielä välimaanantaitkin käyttöön kun alettiin tekemään ahkioita ryhmätyönä. 20 henkeä tekee nyt omaa ahkiota "mallia Kolbma". Kerhoilloissa on ollut väkeä 30–45 henkeä.

Kaiken tämän touhun keskellä olemme useinkin todenneet miten retkeilyllinen toiminta on jäänyt vähiin. Onkohan meistä tullut mukavuudenhaluisia ja laiskoja? Mielenkiintoisia maastoja ja muita nähtävyyksiä on pohjois-Hämeessä vaikka kuinka paljon. Juhannuksena järjestämme linja-automatkan Kuusamoon ja mukaan voi tulla kuka tahansa. Perillä voi retkeillä mielensä mukaan, yksin tai ryhmissä. Ensi kesänä taitaa alkaa kova tossun kulutus.

Saivare

Kuhtan tytöt Päivi, Anu ja Sari kokeilemassa toimintarastilla valmistamaansa heijauspuuta — mahtaako kestää, tuumii rastinvalvoja Risto.

Kuhttan kuulumisia

On aikaa vierähtänyt askeleen verran kevääseen, on tapahtunut yhtä sun toista. Jos aloittaisi kerän purkamista syksyn puolelta.

- erätaidon SM Imatralla; mukana 1 partio, joka joutui tapaturman uhriksi
- Suomen Matkailuliiton kisa erätaidoissa Nuuksionpään majalla.
- Sulo Karpion muistokisat Merilässä.
- oma koulutusviikonloppu seurakunnan kesäkodilla Suvirannassa ja Siuntion Korpirauhassa; opeteltiin ensiaputaitoja, leiriytymistä, luonnollisen maastoesteen ylitystä.
- muistettiin kummiperhettä Kolarissa joulun alla.

Ne olivat rauhan vuoden tietoja, mitä vuosi 80–81 tuo tullessaan, siitä pieni katsaus.

- Talvipäivät Njellän järjestäminä sujuivat meidän osaltamme hyvin: saatiin sijoituksia, onniteltiin Njellää sekä esitettiin kutsu seuraaville talvipäiville 1981.
- Antero kävi näyttämässä kuvia Sarekilta. Oli mahtava elämys juuri vähän ennen hiihtolomaa. Vielä kerran, Antero, kiitos!
- hiihtoloma sujui mukavasti, 42 etelänvarista matkasi Ensio Ahokkaan uudella maantieässällä kohti Ivaloa. Matkalla yksi porukka väheni Kiilopäälle Saariselän sokkeloihin, nuorisoviikkolaiset lähtivät Sarmille, kolmas ryhmä Lemmenjoelle, loput Inarin Korppijärvelle mökkilomaa viettämään.
- olihan meillä vielä yksi tapahtuma ennen hiihtolomaa, seurakuntien ulkoilupäivä Sipulissa. Meidän osaksemme tuli sekä luontopolku että hiihtokilpailun järjestäminen. Hyvin meni.
- kevään aikana järjestetään yksi koulutustilaisuus jollain ulkoilualueella.
- osallistutaan kesän alussa seurakunnan kanssa yhteistyössä "fillarisafariin" Iisalmesta Helsinkiin.
- traditiona kesävaellus Muotkatunturiin ja myös Susi-Kiisan talkoisiin osallistumme.

A.M

Sarmilla sattuu

Vaeltaessani joulupäivänä Sarmin isolta porokämpältä kohti Tunturikotia jouduin pieneen lumivyöryyn. Näiden kämppien välillä on ylhäällä Sarmitunturissa matala kuru, jonka länsirinne on hyvin loiva, mutta itärinne n. 15 m:n korkuinen jyrkkä törmä. Hiihtelin tämän itärinteen alla, kun vasemmalta alkoi kuulua outoa jylinää ja samassa tajusin, miten lumimassat liikkuivat rinteen yläosassa. Vaistomaisesti otin pari potkua vyörystä poispäin ja pysähdyin sitten katsomaan mielenkiintoista tapahtumaa. Edellä kulkevat ohuemmat lumitelit liukuivat vanhan hangen pinnalla ja työnsivät irtolunta kuin vaahtopäistä aaltoa. Ylempänä, rinteen jyrkemmässä osassa, paksummat ja raskaammat lumitelit murtuivat ja vyöryivät sekavaksi röykkiöksi. Muutamia pienehköjä lumikimpaleita vieri omia teitään sinne tänne. Kun jylinä vaimeni, kuului vielä hetken voimakas suhina, mikä aiheutui lumitelin liukuessa vanhan hangen pinnalla. Vyöryn etureuna pysähtyi n. 2 m:n päähän minusta, eikä tullut lähemmäksi vaikka tömistyttelin suksilla. Rinteen yläosaan, siihen mistä lumimassat irtosivat, jäi murtumakohta, joka oli n. 40 m pitkä ja paksuimmalta kohdaltaan metrin verran. Lumimassat olivat sen verran vähäiset ja rinteen alaosa loiva ettei minulla ollut mitään vaaraa. Vyöryyn ei olisi hautautunut vaikka kuinka olisi yrittänyt. Vaikka tämä tapahtuma kesti vain muutaman sekunnin, antoi se pienen aavistuksen luonnonvoimien mahtavuudesta. Yllättävää oli se jylinän voimakkuus ja hankausääni, sitten täydellinen hiljaisuus. Tapahtumaa voisi kuvailla yhdellä sanalla: Juhlallinen.

Saivare.

Njellän kuulumisia

Helmikuun loppupuoli on ollut aurinkoinen ja lämmin. Ei tarvitse paljonkaan mielikuvitusta, kun uskoo kevään tulon olevan lähellä. Kevään odotus tuo uskoa ja toivoa tulevaisuuteen, silloinkin kun aurinko ei paista. Me kaikki tarvitsemme tuota uskoa tulevaisuuteen, kuka enemmän kuka vähemmän.

Vaikka kevääseen kuljemmekin, on talviset tapahtumat vielä läheisesti mielessä. Päällimmäisenä tietysti talvileiripäivät ja Njellän syntymäpävät. Meille järjestäjille jäi hyvä ja lämmin tunto päivien jälkeen. Ei niinkään, että me olisimme onnistuneet jotenkin, vaan siten että meillä oli onnistuneet vieraat. On vaikea sitä sanoin selitellä. Ehkä mukanaolleet osaisivat sen sanoiksikin pukea. Henkilökohtaisesti minua lämmitti Rajalan Tepon lähtiessään lausuma kiitos. Kiitokseksi sen käsitin. Teppo sanoi ensimmäisen kerran täällä kokeneensa savolaisen huumorin myönteisenä. Minua sana jäi puhuttelemaan.... Miten usein saatammekaan loukata toista ihmistä ja pahoittaa hänen mielensä, vaikka tarkoituksemme olikin huvittaa häntä. Jospa tämä olisi yksi talvipäivien anti, että kiinnittäisimme enemmän huomiota elämän laatuun, emmekä aina ajattelisi sen tehokkuutta.

Helmikuun alussa meitä pysähdytti Pekan kohdalle sattunut tapaturma. Äänettöminä olemme kiitelleet sitä vierellä istunutta enkeliä, joka pahimmalta varjeli....

Kun tieto asiasta meille tuli, sanoi eräs kerholaisemme: "Nyt ystävyys punnitaan ja ystäviä tarvitaan." Uskon että juuri ystävien tuki on merkitsevä ja tiedän Pekan sitä saaneen.

Näissä kuulumisissa on jotenkin vaikea kertoa mistään saavutuksista tai tekemisistä. Ne tuntuvat kovin toisarvoisilta silloin, kun monet tuntemistamme ystävistä kamppailevat suurempien asioitten kanssa. Kun elämässä pitää yksinkertaisemmatkin asiat panna uuteen järjestykseen ja olla tuon uuden järjestyksen edessä hiljaa. Teille kaikille "hiljaa hiihtäville" lämpimät terveiset. Uskon monen ystävänne muistavan Teitä. Me vain olemme niin hitaita sitä sanomaan ja ilmaisemaan.

Viime viikkoiset aurinkoiset päivät saavat meidät uskomaan, että vaikeudet ovat voittamista varten. Voittamisessa saamme olla toinen toisemme tukena. Hyvää Kevättä kaikille.

eila

Tunturiladun talvipäivät ja Njellän 10-vuotisjuhlat Pieksämäellä 18.–20.1.1980

Ulkoisilta puitteiltaan, sisällöltään ja järjestelyiltään olivat talvipäivät kerrassaan mainiot puhumattakaan juhlista, jotka omailmeisen virkistävinä onnistuivat täydellisesti.

Njellällä on ystäviä, siitä kertoo sadan osallistujan määrä.

Tuli siinä vain juhliessa mieleen tuo tuttu tokaisu: savolaisuus on jo sivistystä sinänsä.

Suuntana Pieksämäki

Ympäri Suomea tultiin junilla, pikku- ja linja-autoilla ja hiihtäen, ainakin Pieksämäen asemalta tapahtumapaikalle.

Osaaottavasti katselivat Turun puolen kuuset paljaita helmuksiaan Logen poikien lähtiessä Kramsun Paavon autolla. On niillä suksetkin jokaisella, suhisivat alkumatkan tienvarsien puut ja pensaat.

Ja takapenkiltä kuului Winbergin Matin toiveikas ääni: "Ols se hauska ku siäll Piäksämäell ols lunta niin pal et mää pääsisi suksistama, ku en mää ol ollut viäll olleska tänä talven hiihtämäs."

Ja siellä oli. Tulokahvien jälkeen pääsi Mattikin kaveriensa kanssa suksimaan rautatieaseman kioskille. Eskon virittämä maljasoihtu opasti takaisin miljoonakämpälle Olkonlahteen. Tuli näin ainakin 10 km tervetullutta pohjaa seuraavan päivän vaellushiihdolle. Ja sitten saunaan, jonka makoisista löylyistä vastasi päivien aikana tunnetulla teholla Tarkiaisen Väinö.

Vieraista olivat Kuopion tytöt ennättäneet ensin ja pitkin iltaa joukko lisääntyi pienemmissä ja suuremmissa tokissa kaikkein suurimman ollessa ja Kavtsin ja Kuokten porukka.

Tavattiin tuttuja, kuulumisia kerrottiin, juttu luisti ja kymmeniä litroja tulokahvia. Elettiin kahden kerroksen n. 300 m² mukavissa tiloissa, koska nyt oltiin tosi kämpässä.

Iltamyöhällä syntyi jo pientä jonoa paikalle, johon Esko kiinnitti vaelluskilpailun ilmoittautumispahvin. Siitä se sitten yökin korjasi omansa paitsi Huttus-Pekkaa, joka kärräsi junilla tulleita aamuun asti.

Lauantaiaamuna ne, jotka eivät vielä olleet huomanneet eteisessä nurkan taakse kääntyvää pitkää nuolta, seurasivat sitä ja lukivat – ilmoittautuminen – . Siellä Njellään kansliassa Hämäläisen Eila ja kumppanit kirjasivat nimet paperille melkein vaan naamasta suoraan. On sitä toisilla tuota muistin puolta.

Vaelluskilpailu

Partiolla piti olla kirves, niin oli kutsu kuulunut. Joku keksi sitä tarvittavan ensiaputehtävissä, Savossa kun ollaan. Mutta tosi savolaisuus ilmeni lähtöviivalla, kun kirvestä ei tarvinnutkaan. Kyllä kai ne vain kokeili kuin herkkiä me oltiin.

Olkonlahti oli täynnä hymyä aurinkoa myöten. Koko talven kaunein päivä oli käsillä. Siitä moottorikelkan jotoksen takaa yhteislähdöllä, kuten tasa-arvoon kuuluu, nytkähti kolmattakymmentä nais-, seka- ja miespartiota kilpailun iloon. Lähtöevääksi annetussa muovipussissa oli ohjeitten lisäksi myös narun pätkä. Mitähän sillä?

Kohta rantapajukossa kahisi ja katkeili. Meni puukkohommiksi, kun ennen ensimmäistä rastia piti olla tehtynä pajusta jousipyssy ja kolme nuolta. Montako liene tullut oikein "savonjousta". Mutta pyssyjä syntyi, ja rastitavoitteeseen hiihti "honkajokia" yhtä paljon kuin partioita, kasvoillaan tietty osaamisen ylpeys.

Entä jos satelliitit keksivät ja tekevät hätiköityjä päätelmiä metsäsuomalaisten oudosta liikehdinnästä ilman lumipukua. Mutta me vaan hiihdettiin puolueettomasti vähän joka suuntaan, kun ei sitä neulaakaan tarvinnut aina tuijottaa, vaan oikeaa tai vasenta tai siitä keskeltä uraa myöten.

Ja kaikki seitsemän rastia ja niitten mukavat vartijat löytyivät. Kysyttiin järven nimeä, jonka rannalla sijaitsee uusi Lapin palstamme, edelleen losojätkää, koneloa, eläinten jälkiä, etsintä ja pelastuspalvelun merkkejä, ihmisessä elävien täitten nimiä, (johon sai höysteeksi myös piirtää niiden mielipaikat, mutta eihän me, kun ei ole tuota taiteellista silmää, olis tullut vielä tuhmalta näyttävä kuva) kusiumpea, jätöksiä, kansainvälisiä karttamerkkejä ja -värejä, (taisi muillakin pysytellä paremmin kansallisella tasolla) kivien tuntemusta ja paljonko litra kultaa painaa. (Mistäpä meikäläinen tuon litrakaupan, kun aina on vain tullut syliin kopaistua). Olipa yksi kompakysymyskin joukkoon ujutettu.

Viimeisellä rastilla selvisi jokaiselle "honkajoelle" ja hänen viinensä kantajalle, että ampumiseksi se kuitenkin meni mutta onneksi yksitellen ja pilkkaan. Kuutonen oli suurin luku. Ja osapisteitä kerättiin kellä oli jyvä tallella.

Kilpailu antoi hyvän mielen ja virkistyksen. Saatiin olla jalossa seurassa ja kisailla Tyrväisen Veikon, Sepposen Eskon ja Yrjänäisen Karin taidolla laatima, mainiosti hoidettu ja ohjattu kilpailu. Uutta oppien saimme myös virikkeitä vaillinaisten tietojemme kartuttamiseksi. Ja palautetta tuli heti seuraavana aamuna ennen ylösnousua jonkun kysyessä kaveriltan, "vieläkö muistat, mikä konelo on?"

Osasivat ne pojat hauskasti veistellä kilpailutuloksia julistaessaan miksi voittajat vaihtuivat.

Selvä kaksoisvoitto oli Kolbman saalis Martikaisen ja Rekolan viedessä nilin vuodeksi haltuunsa 52 pisteellä ja Niinikoskien varmistaessa hopeatilan 45 pisteellä. Kuhttan Lindqvist ja Seppälä kuittasivat kolmannen sijan 42 pisteellä. Näitä kärkeen sijoittuneita tietysti juhlittiin ja onniteltiin. Tätä iloa lisäsi tieto kaikkien partioitten hyvästä sijoituksesta.

"Njellän hutikkaleipä"

Kilpailun jälkeen saunan kuumat kivet olivat mannaa ja oivallisen keittiön emännät saivat havaita maittavien mannasapuskoittensa menevän kuin kuumille kiville.

Kyllä olivat Njellän tytöt tehneet runsaasti suuhun pantavaa päämäntä Paula Mäen taitavalla johdolla. Oli hirvisoppaa, karpalokiisseliä jne. ja tuo mainittu hutikkaleipä, joka vatsan ohella meni myös sinne sykkivään elimeen. Tästä kertoi kymmenet reseptin kirjoittajat ja jatkuva kotiin viemisiksi ostavien virta.

Kyllähän me siellä yritettiin joukollakin Paulaa ja muita emäntiä kiittää, mutta tulkoon nyt tässä vielä varmistettua koko Tunturiladun nähden: Kiitos!!!

10-vuotisjuhla

Sehän alkoi täydellä yllätyksellä kolmen komean ja erävarusteisiin sonnustautuneen tuohitorvipojan puhaltaessa alkusoittona "porsaita äidin". Oli iso-, keskikokoinen ja pikku-torvi. Menestys oli taattu. Veikolla, Eskolla ja Karilla on ansatsi kohdallaan ja he pystyivät rikkaaseen ilmaisuun luodaten syvältä mainitun teeman aitoa sanomaa. Niin melodiassa kuin rytmissä kuultu improvisointi sykähdytti persoonallisuudellaan.

Kuinkahan monta naista lienee ollut vuosien varrella Pekka Huttusen jalkojen juuressa, mutta heti kerralla putosi sinne Hämäläisen Eila, kuorien aivan harrastusnäytteen tasokkuudella Pekalta kengät ja sukat Anteroisen Juhanin kuuluttaessa juhlapuheenpitäjäksi paljasjalkaisen njelläläisen. No, Pekkahan se oli ja hän kyllä osaa.

Siinä Pekka paljasjalkaisena perustajajäsenenä ja 10 vuotta Njellän puheenjohtajana olleena kertoi meille juhlivan kerhon vaiheita perustamisesta tähän päivään mainiten ansaitulla alleviivauksella samaisen kerhon perustajana ja 10 vuotta sihteerinä toimineen Eila Hämäläisen.

Koska Juhani Anteroisen ammattitaidolla ja hyvällä maulla laatima ja toimittama Njellän 10-vuotisjuhlajulkaisu täydentää Pekan kertomaa, en puutu tässä enempää Pekan mielenkiintoiseen puheeseen.

Siinä vain mutkattomasti Pekan puhuessa kiinnitti Juhani hakaneuloilla seinään kyltin, josta loisti sanat: onnitteluja vastaanotetaan. Jälleen Njellän omailmeisyyttä!

Dihlströmin Lauri ja Tarkiaisen Väiski taitavat nuo nuotit, ja niinpä ennen onnittelujen vastaanottamista musisoivat pojat näyttävästi välipalaksi.

Onnitteluin ja lahjoin olivat edustettuina Suomen Latu, Tunturilatu, useimmat tunturikerhot ja myös susipartiot.

Yhteislaulun jälkeen tarjottiin vielä juhlakahvit, johon liittyvä täytekakkukin oli niin suuri että jokainen sai vallan eetvarttiannoksen ja vielä jäi. 100 henkeä samasta kakusta! Ja oli vielä muutakin hyvää.

Onnistuneet juhlat jatkuivat myöhään huumorin, seurustelun ja karkeloinnin merkeissä. Viime mainitun tahdeista vastasivat kunnialla jo aiemmin kunnostautuneet Lauri ja Väiski.

Luonto- ja lintulatu

Tyrväisen Mirjami oli sommitellut ja mielenkiintoisesti toteuttanut n. 4 km luonto- ja 3 km pituisen lintuladun, joissa kummassakin oli 12 rastia. Mirjamin täydellisestä menestyksestä kerrottakoon monen kiertäneen ja tutkineen ladut tehtävineen useaan kertaan.

Eläköön Njellä!

Eihän tässä kaikkia tarvinne kertoa. Kuitenkin on vielä mainittava hyvin varustettu ja hoidettu kanttiini ja sen miellyttävät tytöt, sekä Mäntyharjun Maija, joka luonnikkaasti hoiteli arpajaishommat.

Njellän joukossa viihdyttiin. Jäämme odottamaan kerhon 20-vuotisjuhlia.

Tehtävän saaneena:

Hemmo Kivilaakso

Vaelluskilpailutuloksia

1.	Martikainen Rekola	Kolbma	52
2.	Niinikoski Niinikoski	Kolbma	45
3.	Lindqvist Seppälä	Kuhtta	43
4.	Isotalo Kramsu	Loge	41
5.	Huhtala Taavitsainen	Karhula	40
6.	Mettälä Härmä	Karhula	38

Kasveja tuntureilta

Lumet eivät vielä kokonaan ole lähtenet tunturista kun jo ensimmäiset kukat kukkivat pälvipaikoilla. Jotkut kasvit ovat valmistaneet kukkanuppunsa jo syksyllä, joten ne voivat kukkia pian lumen sulamisen jälkeen.

Kiire on kova, sillä kesä on pohjolassa lyhyt. Pian ovat nietosten alta vapautuvat koivunoksat hiirenkorvalla. Aurinko käy vielä horisontin takana, kunnes se toukokuun loppupuolella jää taivaalle kiertämään kehäänsä. Kesän ja valon juhla pohjolassa alkaa... Juhlapöydän on luontoäiti koristanut monin kukkasin. Ne toivottavat kulkijan tervetulleiksi ja monin värein ne hehkuvat tunturin kupeessa kuumeisen-kiireisen kesäkauden.

...Ensimmäiset yöpakkaset tulevat. Kasvit aavistavat lähestyvän talven tulon. Kesän lehtivihreä kuljetetaan runkoon ja juuristoon – jäljelle jäävät ruskan hehkuvat värit. Hetkessä kesä tuntuu olevan ohitse.

Mutta laatu korvaa määrän sanotaan. Varmasti kevään voimakas tulo pohjolaan korvaa osaltaan kesän lyhyyttä. Etelän lämpimillä seuduilla, miltei ikuisen kesän maissa porottaa aurinko päivästä päivään korkealla taivaalla. Tuskastuneena helteeseen ihmiset voivat jopa sanoa: "aina tätä samaa". Tämän sanonnan kuuli kerran pohjolan mies etelässä käynneeltä ystävältä. "Mutta sittenhän heillä ei ole kevättä": oli pohjolan asukkaan tarkka huomio asiasta. Näin on, sitä vain ei ole tullut ajateltua tällä tavoin. On aina sadateltu joskus loppumattomalta tuntuvaa pimeän aikaa ja kesä on tuntunut olevan niin kovin kaukana.

Keväässä, lyhyessäkin kesässä, sen kukkien ja kasvien väriloistossa on karu maamme saanut korvauksen pitkistä pimeistä vuodenajoista.

Vaeltaja tunturilla saa tämän kaiken kauniin itselleen, kunhan kulkee silmät avoimina ja opettelee hieman tuntemaan luontoa ympärillään.

"Tervehtimällä kukkaa sen oikealta nimeltä" – näin kauniisti on asia sanottu.

"Kasveja tuntureilta" palstalla on aiemmin tutustuttu Lapinvuokkoon, Jääleinikkiin, Lapinorvokkiin, Väinönputkeen, Variksenmarjaan ja Ruusujuureen. Olkoon tällä kerralla Tunturiyökönlehden, Sinisen Yökönlehden ja Vilukon vuoro.

1. TUNTURIYÖKÖNLEHTI.
Pinguicula alpina.

Tunturiyökönlehti kasvaa kosteilla kalkkipitoisilla paikoilla pohjoisilla tunturialueilla. Jonkinverran sitä on tavattu myös Itä-Suomessa Kuusamon seuduilla.

Se kasvaa 5 – 15 cm korkeaksi, on monivuotinen ja kukkii heinä- elokuussa. Yökönlehti on hyönteisten syöjä ja sen pyydyseliminä toimivat ruusukelehtien tahmeat yläpinnat. Kukat ovat valkoiset, keltatäpläiset ja niisä on alaspäin suuntautuva keltainen kannus.

Mainittakoon, että tunturiyökönlehden ruuansulatusrauhaset erittävät ensyymejä, joita kasvi käyttää ravintonsa liuottamiseen.

2. SININEN YÖKÖNLEHTI
Pinguicula vulgaris.

Kasvi on monivuotinen, juurellinen, noin 5 – 20 cm korkea vanakasvi. Se kukkii myös heinä- elokuussa ja luetaan kuuluvaksi vesihernekasveihin. Yökönlehti pyydystää hyönteisiä pitkulaisilla limapintaisilla lehdillään. Kukan teriö on huulimainen ja kannuksellinen. Sininen Yökönlehti on verraten yleinen Itä- ja Pohjois-Suomen rehevillä soilla.

3. VILUKKO.
Parnassia palustris.

Vilukko lasketaan kuuluvaksi kivirikkokasvien heimoon. Se on valkeahkoteriöinen vanakasvi joka kasvaa noin 10 – 30 cm korkeaksi. Vilukko on monivuotinen ja kukkii heinä- elokuussa. Vanan tyvipuolessa on yksi sepviä tukilehti. Ruusukkeiset alus-lehdet ovat pitkäruotiset, muodoltaan herttamaiset ja ehytlaitaiset. Vilukko on yleinen koko Fennosskandiassa. Varsinkin Pohjois-Suomessa se kasvaa suoniityllä, jokivarsilla ja ojanreunoilla.

Etelä-Suomessa Vilukko on yleinen vain merenrannoilla. Noin 45 Vilukon sukuun kuuluvaa lajia kasvaa pohjoisella pallonpuoliskolla. Näistä kuitenkin vain Vilukko Euroopan puolella.

Pauli Hakulinen

Chilkoot Trail

Chilkoot Trail ja sen korkeammalla kohdalla oleva sola Chilkoot Pass on ikivanha kulkureitti, joka rannikkovuoret ylittäen Etelä-Alaskassa yhdistää Tyynen Valtameren rannikon sisämaahan ja mahtavan Yukon-virran latvoihin. Tätä kulkureittiä ovat jo kauan sitten käyttäneet kauppamatkoilla rannikolla asuneet Chilkat-intiaanit käydessään kauppaa Yukonin alueen intiaanien kanssa.

Suuren maailman tietoisuuteen tämä reitti tuli kultakuumeen, Gold Rushin alussa. Kun Yukonin sivujoen Klondiken varsilta tehtiin huomattava löytö elokuussa 1896 kiiri tieto tästä maailmaan kesällä 1897. Klondikeen oli vain kaksi mahdollista tietä. Toinen kulki vesitse Beringin salmeen ja Nomen kaupunkiin. Sieltä pääsi Yukonia pitkin vastavirtaan Klondikeen n. 2.000 km:n uurastuksen jälkeen. Matka kesti kuukausia ja Beringin salmi ja Yukon olivat vapaat jäistä vain kesä-syyskuussa. Niinpä talvella 1897—98 suunnisti 100.000 miestä eri puolilta maailmaa kohti Skagwaytä ja Dyeaa, Chilkoot Trailin lähtöpistettä. Useat luopuivat jo matkalla, mutta kymmenet tuhannet saapuivat laivoilla Dyeaan, lahden pohjukkaan, ja ryhtyivät kuljettamaan kantaen varusteitaan n. 60 km:n taivalta yli Chilkoot-vuorten solan toisella puolella oleville järville, mistä matka jatkui jäitse. Suuren Bennet-järven rantaan muodostui kaikkien aikojen telttakylä, 10.000 asukasta. Nämä varustautuivat veneitä ja lauttoja rakentaen jäiden lähtöön ja 1.000 km:n matkaan Yukonia alas. Toukokuun 28 p:nä 1898 joesta ja järvistä lähtivät jäät ja telttakylä tyhjeni vuorokauden kuluessa 7.000 veneen lähtiessä. Matka talvella Dyeasta Bennetiin oli tuleville kullankaivajille varmasti karmea kokemus. Vain suurten kultalöytöjen luoma innostus saattoi selittää stampederien yli-inhimilliset ponnistukset.

Saavuimme Skagwayhin elokuun 28 p:nä. Skagwayssa asuu nykyään n. 800 ihmistä, kultakuumeen aikana liki 20.000. Kaupunki on täynnä vanhoja kultakuumeen aikuisia rakennuksia, joista melkoinen osa on sortumispisteessä. Aivan viime aikoina on kaupungin säilyttämiseen ilmeisesti ryhdytty kiinnittämään huomiota, sillä monen rakennuksen perustuksia korjataan.

Seuraavana päivänä nostimme rinkat selkäämme Dyessa ja aloitimme 80 km:n vaelluksen vuorten yli pitkin vanhaa kullankaivajien polkua. Matkan alussa polku myötäilee hitaasti nousevaa laaksoa tyypillisessä Tyynen Valtameren sademetsässä. Puut ovat kooltaan valtavia ja aluskasvillisuus niin tiheä, että kulkua ilman selvää polkua ei voisi ajatella. Matkan varrella näkyi koko ajan merkkejä stampederien vaelluksista; pois heitettyjä tavaroita, säilykepurkkeja, suurten yöpymisleirien ja pysähtymispaikkojen jälkiä kaikkialla. Maasto oli koko ensimmäisen päivämatkamme suhteellisen helppokulkuista polun seuratessa laakson pohjassa virtaava jokea.

Ohitimme autiomajan, joka muodoltaan ja varusteiltaan vastasi sitä, mihin omassa Lapissamme olemme tottuneet. Saavuttuamme vanhalle erittäin kauniille stampederien käyttämälle leiripaikalle, Pleasent Campiin, päätimme panna teltan pystyyn ja asettua yöksi. Valitsemamme paikan kohdalle oli samana päivänä paikallinen metsänvartija, ranger, naulannut puun kylkeen lapun, jossa hän varotti juuri tällä paikalla säännöllisesti vierailevasta karhusta. Lapussa kiellettiin ehdottomasti ottamasta telttaan sisään mitään tuoksuvaa. Paitsi ruokatavarat myös hammastahna ja deodorantti kehotettiin sulkemaan muovipusseihin, panemaan ne rinkkaan ja nostamaan rinkka korkealle puuhun. Aikamme aprikoituamme heitimme rinkat selkään ja jätimme leiripaikan karhuineen taaksemme. Varmuuden vuoksi kuljimme ohjeitten mukaan kovaa meteliä pitäen. Toverini lauloi tuhmia lauluja ja minä puhaltelin pilliä. Muutaman lisäkilometrin jälkeen pystytimme telttamme joenrantaan, siivosimme huolella ruoanjätteemme ja nukuimme makeasti rinkat korkealla puussa roikkuen.

Toisena päivänä rupesi laakso nopeasti kapenemaan ja puusto pienenemään häipyen pian kokonaan. Saavutimme solan tämän puolen suurimman vanhan leiripaikan Sheep Campin. Suuresta telttakylästä ei ollut jäljellä mitään. Vaikea kuvitella, että paikalla oli 80 vuotta sitten ollut hotelleja, saluunoita, kauppoja ja sairaala. Keitimme kahvit siellä olevassa autiomajassa ja lähdimme nousemaan edelleen jyrkkenevää polkua. Chilkoot-vuoret ovat n. 2.500 m korkeat ja niillä on erittäin suuret jäätiköt. Lumipeittoisten rosoisten huippujen välistä kulkee kapea jyrkkäreunainen sola Chilkoot Pass eli the summit. Se on n. 1.100 m korkealla ja lähellä ikuisen lumen rajaa. Nousu solaan on mahtavaa kivikkoa.

Viimeinen taival nousee 1,5 km:n matkalla 200 m. Varsinainen loppunousu on jyrkkyydeltään 30 %. Stampederit tekivät matkansa talvella. Silloin oli lumeen hakattu 1.200 askelmaa ja polun vieressä oli vaijeri, johon saattoi takertua. Stampederien vielä ennen tätä viimeistä nousua ylös rinteeseen katsoessaan katosi monelta kullankiilto silmistä, ja odottamaton kotimatka alkoi. Meiltäkin vierähti kaksi tuntia kiivetessä vähän toista kilometriä pitkän matkan.

Todennäköinen sää solassa on tuulta, sadetta ja sumua. Niin oli meilläkin. Pian noustuamme ylemmäksi solaan katosi takaamme pilveen ja sateeseen mereltä 40 km kulkemamme komea laakso. Solan toiselta puolelta olisi kauniilla ilmalla avautunut mahtava näköala. Neljä järveä olisi näkynyt portaittain toinen toisensa takana ja alapuolella. Ne ovat Crater Lake, Long Lake, Deep Lake ja Linderman Lake. Niistä saa Yukon alkunsa päätyäkseen yli 3.000 km:n päässä Beringin salmeen.

Tästä ihanuudesta emme tienneet mitään muuta, kuin minkä kartta meille kertoi. Olimme jatkuvasti pilvessä ja tasaisessa kastavassa sateessa. Lämpötila oli hieman nollan yläpuolella ja jalkojen alla pelkkää lunta ja jäätä. Emme siis voineet jäädä summitia kauemmin ihmettelemään, vaan lähdimme lämpimiksemme pikamarssia eteen- ja alaspäin. Ohitimme kaksi ensimmäistä järveä ja leiriydyimme Deep Laken rantaan.

Aamulla heräsimme parempaan säähän ja lähdimme kulkemaan kohti Linderman-järveä. Polku kulkee ylämaissa järvien välisen joen kohistessa syvässä kanjonissa. Polun varrella on enenevässä määrässä jälkiä, jotka kertovat stampederien matkasta karua kieltään. Useita vanhoja rekiä on vielä tässä vaiheessa jäänyt polun varteen, ja monen vieressä on hevosen tai muulin luut.

Linderman-järven päässä on jälleen autiomaja, jonne vain kurkistimme. Siellä on myös pienen kukkulan päällä hautausmaa, Boot Hill, jonne toverit ovt suuren puuristin alle haudanneet 11 polulle väsynyttä kumppaniaan. Tällä kohtaa erkani meidän reittimme kullankaivajien taipaleesta. Me lähdimme Linderman-järveä kiertäen maitse Bennetiin, stampederit olivat työntäneet kelkkansa sinne jäitse yli 10 km pituisen järven.

Bennetissä nousimme 80 km:n vaelluksen jälkeen kapearaiteiseen junaan, jolla tulimme Yukon-territorion pääkaupunkiin Whitehorseen. Tämä rautatie valmistui seuraavana vuonna kultakuumeen alettua. Skagwaystä White Passin kautta Bennetiin ja pian sieltä edelleen Whitehorseen. Se lopetti samalla liikenteen yli Chilkoot Passin. Kullankaivajien ei myöskään enää tarvinnut ohjailla lauttojaan ja veneitään 1.000 km koskista Yukonia pitkin Dawsoniin, vaan rautatien valmistuessa hoitivat siipiratasalukset jokiliikenteen.

Kulkemamme reitti oli siis kullankaivajien käyttämä vain yhden talven, vuosien 1897—98 ryntyksen Klondiken sivujoille Bonanzalle, Eldoradolle, Hunkerille sekä Indian Riverille ja sen sivujoelle Dominiolle ja monille muille pienille creekeille. Dominiolla oli myös suomalaisilla kullankaivajiila tuottoisa valtaus aikoinaan. Dominion penkereistä työllä ja vaivalla huuhdotulla kullalla on rakennettu muun muassa Turun yliopiston kirjasto.

Chilkoot Trail on luonnon puolesta kiehtova, lyhyt erävaellusreitti. Aivan erikoista viehätystä sille anatavat kullan hohto ja kultaan liittyvän kaikkien aikojen suurimman ryntäyksen muistot. Meille se antoi erinomaisen taustan jatkaessamme matkaamme Klondiken erämaihin katselemaan paikkoja, missä kultalöydöt todella tehtiin.

Veli Sunila

Kokemuksia muovi- ja lasikuitupohjaisten suksien voitelusta

Puupohjaisissa suksissa saatiin voiteet pysymään, jopa hankikelilläkin Lapissa hiihdettäessä. Pohjaliisteriä vain alle ja kelivoidetta sen päälle. Pitoa oli ja luistivatkin tarpeeksi. Mutta sitten alkoikin käänteentekevä muutos, kun siirryttiin muovi- ja lasikuitupohjaisiin. Jopa tuli voiteluvaikeuksia, sekä kilpailijoille että harrastelijoille. Taidanpa olla ensimmäisiä, joka joutui noita uusia malleja kokeilemaan tunturimaastossa. Elettiin 1950 luvun puoliväliä. Esko Järvinen oli kiinnostunut uusista tamperelaisten Tiitolan veljesten aloittamasta kokeilusta ja niinpä Järvisen Suksitehdaskin valmisti koesarjan. Olin lähdössä Kemijärven Pyhätunturille apuheivariksi Paavolan Erkin letkaan ja minulle tehtaalta toimitettiin uudenmalliset muovipohjaiset sukset kokeiltavaksi. Hyväthän sukset olivat — mutta eipä voitei t pohjissa pysyneet, olihan pohjat kuin peilikirkasta lasia. Kun laskussa sujahutti sivuliukuun tai aurajarrutukseen, irtosivat voiteet jäisillä rinteillä. Aina sai nousun alussa uudelleen voidella. Siitä se kokeilu alkoikin.

Vuosien mittaan ovat eri tehtaat kokeilleet ja parannelleet pohjamateriaalin laatua sekä kehitelleet myös voiteita. Voiteluohjeitakin on saatu sekä kirjallisesti että suullisesti, mutta kaikki nuo ovat kohdistuneet miltei yksipuolisesti kilpahiihtoon. Mutta sehän on vallan erilaista kuin retkeilyhiihto nimenomaan Lapin tunturialueilla, sekä varusteisiin että voiteluun nähden. Kilpahiihdossahan pyritään mahd.lujaan vauhtiin — siis luiston tulee olla erinomainen. Pito saavutetaan voimakkaalla nasevalla potkulla. Kunnostettuja kilpalatuja sekä kuntolatuja hiihdettäessä voiteiden kuluminen on melko vähäistä, mutta toisin on, kun hiihdetään tuntualueilla nimenomaan keväthangilla. Siellähän harvoin tasaista hiihdellään — joko noustaan tunturiin tai lasketellaan alas. Silloin on p i t o tärkeintä ja parempaa onkin, jos luisto ei laskuissa ole liian hyvä! Jos retkeillessäsi joudut hiihtämään rinkka selässä tai vetämään pulkkaa tai ahkiota tavaroineen, toteat, miten tärkeäksi tekijäksi erinomainen pito muodostuu. Laskuissa joudutaan väliin sivuliukuun ja aurajarrutus on usein tarpeen — nepä sitten voiteiden pohjissa pysymistä todella koettelevatkin. Helppoahan on kotiladun varressa suorittaa voiteluun korjauksia — toista se on tunturiolosuhteissa, varsinkin tuiskussa ja tuulessa.

Tuossapa lyhyesti perusteet, minkä vuoksi voitelukysymystä on syytä aivan erikoisesti tarkastella tunturi-Lapin olosuhteissa hiihdettäessä.

Tuon ensikokeilun jälkeen olen kokeillut runsaan 25 v. ajan erilaisia muovi-ja lasikuitusuksia ja niiden voitelua jokavuotisilla retkillä Lapin tunturialueilla. Onpa siinä ollut monenlaista keliä, sekä uppoa että hankea ja siltä väliltä, ja on saanut voidella sekä omia että letkan suksia. Välin on epäonnistunut pahastikin, mutta jonkinlaiset "lääkkeet" olen kuitenkin jo keksinyt. Senkin uhalla, että tämän lukijalla on jo paremmat tiedot ja kokeilutulokset, uskallan julkituoda seuraavat omat ohjeeni:

1 Kunnosta ne suksesi, joilla aijot Lapissa hiihtää, jo hyvissä ajoin ennen lähtöä. Siis jo talvella pakkasaikana.

2. Puhdista suksien pohjat aivan p u h t a a k s i entisistä voiteista ja liasta. Osa niistä irtoaa siklillä (teräslevy), loput voiteenpoistoaineella (urh.kaupoista) tai auton puhdistusaineella (huoltoasemilta, mm. Esso Convar 5, erikoispesuaine.). Pese tämän jälkeen pohja hyvin ja kuivaa se.

3. Osta p o h j. v o i d e t t a mm. Rex pohj.voide ja Swix grundvax), oranssin väristä, erinomaisen sitkeää ja tarttuvaa.

4. Vie sekä sukset että voide ulos pakkaseen jäähtymään. Ellei enää ole ulkona pakkasta, niin voidepurkki jääkaappiin tai pakastimeen. Voiteen ollessa lämmintä, ei voitelu onnistu.

5. Ulkona pakkasessa sivelet kevyesti yhteen suuntaan hangaten o h u e n kerroksen suksen pohjiin. Jos on tarpeen saada erittäin pitävät sukset (hiihdät rinkka selässä tai vedät pulkkaa), niin pohjavoide kärjestä kantaan saakka. Jos hiihtelet ilman noita tai jäistä laturetken latua, riittää kun sivelet pohjavoidetta vain suksen keskiosaan, noin puolet pituudesta. Siveltäessä pohjavoide pehmenee ja paakkuuntuu. Purkki jäähtymään — ja jatkat taas sivelyä. Hankaa pohjavoide sileäksi.

6. Varo, ettei pohjavoide pääse likaantumaan — siis kuljetuksessa sukset suojapussiin.

7. Kelivoiteen sivelet pohjavoiteen päälle kelin mukaan, joko ennen lähtöäsi tai perillä ja uusit tarvittaessa.

8. Ota mukaasi kelivoiteiden lisäksi myös pohjavoidetta ja ehdottomasti myös annos voiteenpoistoainetta, jotta voit tarvittaessa täydentää pohjavoitelua tai poistaa kaikki voiteet ja uusia koko voitelun Huomaa, ettei muovi- ja lasikuitupohjaa saa kuumentaa voiteiden poistamiseksi.

Kokemuksieni mukaan kestää em. pohjavoitelu hankikelilläkin jopa viikonkin paikkaamattomana. Kelivoidetta on luonnollisesti uusittava kelin ja tarpeen mukaan, pohjavoiteen säilyessä entisenä.

Siinäpä "lääkkeeni". Jos sinulla on omia kokemuksia ja hyviä kikkoja, älä jätä niitä omaan tietoosi, vaan kerropa muillekin. Voitelukysymykset ovat siksi kimurantteja, että siinä riittää jatkuvasti kokeilemista.

Veikko Kautto

VAELLUKSELLE
erikoisvarusteet

TURUSSA
Pyöräkellarista

SUOMEN HÖYHEN
TUNTURISUSI
IKLU
CARAVAN
TENA
SASTA
HALTI

VAELLUKSELLE KUNNON VARUSTEISSA!

ulkoiluväen tavaratalo • turku • eerikinkatu 20
Pyöräkellari Oy

SUSI-KYRÖ

Kun käyt tievat kipin kapin
kohtaat erätuvat Lapin.
Täss on Susikyrö ruskass
pieni pömpeli on puskass
niliaitta, vaikkei lihaa
iso tupa, vähän pihaa
puuta, puskaa siellä täällä
iso kämppä tievan päällä.
Se on eräsutten tupa
sinne pitää olla lupa.
Saunarannassa on vene
siell ei hevin uimaan mene
pohjassa on outo malli
rantahiekkaa pitkä valli
luonto kujeilee ja pilkkaa
vesi ulottuu vain nilkkaan
sata askelta kun astut
puolisääreen tuskin kastut.
Tuvassa voi vetää hirttä
ryystää, laulaa lapinvirttä
paistaa lättyä sun muuta
väsyneenä painaa puuta.
Lähde lähellä on rantaa
sieltä pitää vesi kantaa.
Yöllä pihalle jos lähdet
näet kiiluvaiset tähdet.

Syksy tääll on värin aikaa
ruskassa on ruskan taikaa
se nääs siivittävi mielet
värittävi ilman pielet
keltaista on metsä, koivut
tuosta hetkeksi kun toivut
punaisena näet hehkut
vaivaiskoivut, turvepehkut
mustikan ja riekonmarjan
varvikosta koko sarjan.
Lapille on tämä ruska
kaiken kuolo, aito tuska.

Mitä muuta näen, koen?
Porot uivat yli joen
tunturiin kai suunta niillä
ei ne silmät muuten kiillä.
Sopuli, tuo kasvissyöjä
tunturien leikinlyöjä
kaivaa sekin pitkin kesää
hiekkatievaan omaa pesää
ellei hupsis synny jyty
vaelluksen vietti syty
ihan noin vain aamuvarhain
— sinähän sen tiedät parhain.

Valoko taas katoo tyystin?
Tuossa istuskelin, ryystin
mitä näinkään verannalla:
Vuontisjärvi tuossa alla
saunan katolla par heinää
taustalla tunturseinää
sinistä ja sinimustaa
miten valo sitä rustaa.
Varjot viipyvät viel tovin
outoa on välke kovin
sitten syvyyksihin vajoo
sammuu tuonne taivaan kajoon.
Ehti hetken, jotain tästä
nähdä alkuhämärästä.

Luojakin jo taannoin taamos:
tulkoon pimeys ja kaamos.
Tuli yö ja päivä lähti
mutta yöhön syttyi tähti
pitkin linnunradan vartta
tiheneepi tähtikartta
katse tähyileepi taivoon
valo syttyy, kasvaa raivoon
revontulet pohjan puolla
hehkuvat jo tuolla, tuolla
loimuava kirkas sfääri
taivaan vihertävä ääri
taikoo sua, sinä sitä
mitä on tää taika, mitä?
Kätes liike kutsuu, ohjaa
liikuttaapi länttä, pohjaa
valo niissä siirtyy, taipuu
räiskähtää ja jälleen haipuu
se vain säikähtää, on arkaa
sinne avaruuteen karkaa.

Susikyrön kämppä, talo
tietää mit on yö ja valo
kokee mit on ilo, tuska
kesä, syksy, kaamos, ruska
käsillä on näytös ylhä
taustana luonto jylhä
tarina on aidoist aidoin
ja se vyöryy täysin laidoin
vuosituhannesta toiseen
— että pääsee mukaan moiseen
elämys on suuri tälle
polo lapinkävijälle.

Voitto Elo

Ystävämme Ilmari Kyrö on poissa

Viime uudenvuoden aatonaattona, vain puoli vuotta Liisa-vaimonsa jälkeen kuoli Ilmari Kyrö Kittilän sairaalassa, johon hänet oli kiidätetty kotoisten jouluvalmistelujen keskeltä. Ilmari olisi ensi toukokuussa saavuttanut 75 vuoden iän.

Menetimme hyvän ja uskollisen ystävämme — ja enemmänkin. Ilmari ja Liisa Kyrön koti Raattamassa oli meille tunturilatulaisille läheinen ja lämmin paikka. Oli aina itsestäänselvää poiketa taloon kyselemään vointeja ja Raattaman ja Vuontisen kuulumisia. Lukemattomat kahvikupilliset tyhjennettiin Ilmarin tuvassa ja yhteisten asioiden käsittelyä ja menneiden tapahtumien muistelua jatkettiin usein vielä Susikyrössäkin.

Tutustuimme Ilmariin Susikyrön rakentamisen yhteydessä ja vuosien kuluessa saimme uskoa hänelle yhä enemmän asioitamme. Paljolti Ilmarin ansiota oli se, että paikalliset suhteemme Susikyrössä pysyivät hyvinä. Monet arkaluontoisetkin asiat saatiin Ilmarin avulla hoidetuksi kuntoon.

Ilmarissa opimme tuntemaan Lapin ihmisen aidoimmillaan. Poromiehenä hän oli tiedoiltaan ja taidoiltaan paliskuntansa parhaita ja kalastuskuntansa puheenjohtajana ja muissa luottamustehtävissään asiansa hallitseva ja yleisesti arvostettu. Me tunturilatulaiset tunsimme Ilmarin erityisen taitavana talonrakentajana, veneenveistäjänä ja nutukkaankorjaajanakin. Sellaista palvelusta emme osanneet pyytääkään, etteikö Ilmari olisi siitä selvinnyt.

Mutta ennenkaikkea Ilmari Kyrö oli aidon lämmin ihminen. Tapaamiset Ilmarin kanssa olivat sykähdyttäviä. Muistan hänen silmiensä hymyilevän tuikkeen ja sen hyväätekevän kiireettömän sydämellisyyden, joka oli Ilmarille ominaista. Mietin monasti, miten Ilmari saattoi vireänä ja aikaansaavana olla samanaikaisesti niin tasapainossa oman itsensä ja ympäristönsä kanssa. Ilmaria karukaan Lappi ei pystynyt painamaan, vain kypsyttämään. Kerran toisensa jälkeen saimme tuntuman Ilmarin tapaan elää inhimillisesti rikasta ja luonnonläheistä elämää.

Viimeisenä elinvuotenaan Ilmari joutui todella lujille hoitaessaan kotona Liisa-vaimoaan ja menettäessään hänet lopulta pitkän sairauden murtamana. Tämänkin osansa Ilmari kantoi esimerkillisesti käyttäen siihen fyysiset voimansa lähes loppuun.

Ilmari Kyrön hautajaiset olivat Kittilässä ja Ilmari pääsi lepoon Liisansa viereen uudelle hautausmaalle. Kunnioittavin ja kiitollisin mielin kävimme Ykin kanssa saattamassa hyvää ystäväämme hänen viimeiselle matkalleen.

Näkyvänä muistona kämppämme lisäksi meillä on Ilmarin veistämä kalaseita Susikyrössä. Se kuvaa ehkä paremmin kuin tajuammekaan sitä perintöä, jonka Ilmari Kyrö on jättänyt meille tunturilatulaisille omakohtaisesti koettavaksi ja elettäväksi.

Antero Tarvainen

Jonne muistelee...

Niinhän se oli

Ei ole mikään uutinen tai edes vanhojen muistojen verestämistä, jos ja kun todetaan Tunturilatu perustetuksi 1947. Silloinhan käveltiin Kulosaaresta Puotikylän kartanoon Äkäslompolon Saimin porokeitolle kerhon perustamisen merkeissä. Sanon, että käveltiin, sillä omaa autoa ei taitanut olla muilla kuin Kaj Eräjuurella.

Mutta kuinkahan monen mieleen tulee vuosi 1951. Tunturiladun johtokunta piti mainittuna vuotena 3. 1. kokouksensa ja päätti Suomen Ladulta tulleen ohjeen ja SL:n organisation muutoksen johdosta rekisteröidä toiminnassa ollut kerho ja perustaa Tunturilatu r.y. Perustamisvuosi 1947 on ihan oikein, silloinhan toiminta alkoi. Samaisessa 3. 1. -51, johtokunnan kokouksessa valittiin mm. varapuheenjohtajaksi ikäsusi Jam-Jam Lampèn, sihteeriksi tunturisusi Urpu Upari ja r e t k e i l y m e s t a r i k s i (voi, minnekä tämä titteli on unohdettu) Kille Salkorinne sekä järjestelytoimikunnan puheenjohtajaksi tunturisusi Jussi Lagus.

* * *

Suomun Ruoktu on useimmille tunturilatulaisille tuttu. Ja siitähän on paljon puhuttu, mutta unohduksiin on jäänyt Vongoivan Ruoktu. V. 1951 teki Yrjö Pitkäsen johtama retkikunta matkan itärajan tuntumaan ja ".öysivät" Vongoivan kämpän Vongoivajoen ja Jaurijoen yhtymäkohdasta. Niinpä, niin. Silloin kun Suomen Latu osti ins. Hollmanilta Suomun kaksi kämppää, sisältyi tähän samaan kauppaan myös kämppä Vongoivalta. Etäisyytensä vuoksi tämä kämppä jäi Suomua vähemmälle huomiolle ja sitäpaitsi retkikunnan kertoman mukaan "kämppä oli surkeassa kunnossa, yksi seinä oli käytetty polttopuuna"!

* * *

Tunturiladun "virallistumisen" eli rekisteröinnin aikoihin oli paljon sellaista toimintaa, jota nykyisin ei ole ohjelmassa. Pojat ja tytöt osallistuivat hevosesteratsastukseen (aika vaikea lausua seuraavana päivänä) Urpu Uparin ja Jaska Leppäluodon ohjaamina aina Salpausselän kisoja myöten. Koiravaljakkoajelu ja eräretkeily koiravaljakkojen kera olivat myös ohjelmassa. Erikoisesti on mainittava "koiramies", taiteilija ja opettaja Matti Calonius, joka 50-luvun alkuvaiheissa painui eteläiseen Lappiin ja on tietääkseni pysynyt siellä.

* * *

Idearikas ikä- ja kunniasusi Bjarne Lampèn oli aina valmis antamaan kokemuksistaan neuvoja toisille tunturilatulaisille. Sama veljellinen ja sisarellinen perinnehän on säilynyt tänne saakka. Ja siinä on Tunturiladun v o i m a.

Joskus 50-luvun alussa Jam -Jam kirjoitti Latu -lehteen otsikolla: "Porontaljaturkki" mm.: Makauksen alustan, voi leikata kahteen palaseen, (pienehköilläkin tulee toimeen, jos ne pidetään makuusäkin sisällä) joitten lyhkäiset sivut yhdistetään kahdella nauhalla; toinen puoli ripustetaan selkäpuolelle ja toinen rintapuolelle karvat sisäänpäin. Tuulitakki puetaan vielä ylle. Eräs Ruijan porolappalainen, joka mielenkiinnolla seurasi kodassaan tätä retkeilijän pukeutumista, virkkoi "Kyllä sinä vaan tarkenet". Tämä oli Lampènin mielestä erittäin hyvä arvostelu.

* * *

Näitä kolmenkymmenen vuoden takaisia niin Jam-Jamin kuin Antti Marsionkin neuvoja on syytä lämmittää joskus uudelleen. Ne ovat täyttä asiaa. Mutta palataan niihin myöhemmin.

Pysyäkseni vielä Tunturiladun rekisteröimisvuodessa, en malta olla mainitsematta erästä (meikäläisellekin tutun) nimimerkin pakinaa Latu-lehdessä.

"Syksyn aikana ehti kaksi Suomen Ladun alaista ja toiminnaltaan merkittävää kerhoa täyttää viiden vuoden iän. Tämä nyt ei ole kovin merkittävä tapahtuma, mutta kylliksi pitkä aika osoittamaan ko. kerhojen tarpeellisuutta ja elinvoimaa tulevaisuuteen.

On merkille pantavaa, että näistä kerhoista toinen on syntynyt kesäleiriemme osanottajien aktiivisuudesta ja toinen talvikurssilaisten. Ja näin voidaan todeta myös Suomen Ladun tämän hetkisen toiminnan painottumisesta. Tunturitoiminnan painopiste on talvisilla hiihtokursseilla ja Vuokatissa puolestaan ovat kesäleirit toimintaa hallitsevina. Vuokatinkävijät -kerhon perustamisajatus juontaa alunsa neljänneltä kesäleiriltä 1946. Tunturiladun perustamiseen vaikutti puolestaan hyvin ratkaisevasti Esko Palmion vetämä Äkäslompolossa 1946 pidetty III:s tunturihiihtokurssi."

* * *

Nyt suosiossa olevat ruskaretket ja lomanvietto syksyllä eivät ole olleet suuressa suosiossa kovinkaan pitkään. Niinpä, jälleen mainiota Latu-lehteä lainatakseni mainitaan lehden numerossa 4/ 51 seuraavia ajatuksia:

"Tähän saakka on kesäiset eräretket tehty kesän lämpimimpänä aikana heinä-elokuun vaihteessa. Ammatikseen tuntureita kulkeneet kuitenkin väittävät, että tunturit ovat kauneimmillaan ns. ruska-aikana, syyskuun alkupuolella. Silloin on repun kantaminen myös helpompaa, koska ilma yleensä pysyy viileämpänä". Samalla ilmoitettiin, että Saariselän eräretki pyritään suorittamaan 1 — 14. 9. välisenä aikana ja että eräretken johtajaksi "pyrkii" ikäsusi Sorjonen!"

LATUJEN GRAND OLD MAN ON POISSA

Suruviesti kertoo Tunturiladun perustajajäsenen, tunturisuden n:o 63/1953, entisen asemapäällikön ALEKSANTERI KIRJAVAISEN Kolhosta poistuneen riveistämme joulukuun 31 pnä 1979.

Hän oli niitä sitkeitä Tunturiladun alkuvuosien vaeltajia joka retkeillen noina menneinä vuosikymmeninä mm. läheisen ystävänsä prof. Lauri Pihkalan kanssa teki tunnetuksi Tunturiladun toimintaa omalla sarallaan.

Hänen jäämistöstään on luvassa lukuisa kuvakokoelma kartuttamaan arkistoamme.

— — — — — —

Poistunut on joukostamme myöskin Tunturiladun perustajajäsen KATRI (KAISA) SUUNTALA lokakuun 14 pnä. 1979.

Hänet valittiin perustavassa kokouksessa 9. 11. 1946 Puotinkylän retkeilymajalla tunturiladun johtokuntaan nimellä KAISA ERONEN, Kaj Eräjuuren, Jaakko Leppäluodon ja Esko Palmion seuraan jolloin puh.johtajana toimi Bjarne Lampèn.

Ensimmäinen ikäsusi T. I. Sorjonen v. 1948.

Tyyr-ojan Tapaus

TYYROJAN TAPAUS
Sinä keväänä ei hankikantoa tullut lainkaan Koilliskairan ja Korpi-Lapin alueille. Tuulet pysyttelivät sitkeästi lounaan-etelän puoleisina. Se oli "märkää tuulta", lumi satoi räntänä, eikä kunnon yöpakkasista ollut tietoakaan. Liikkuminen erämaassa oli hankalaa, pulverilumi antoi periksi jäkälään saakka ja missä hanki jonkin verran kantoi, siellä nuoskalumi takelteli suksenpohjaan. Silti oli kairalla kulkijoita. Tosin vähemmänpuoleisesti, ainakin pitemmällä erämaissa.

Eräänä huhtikuun loppupuolen päivänä oli Tyyrojalle, Saariselän alueen kaakkoiskulmaan kerääntynyt pieni joukko vaeltajia. Kaksi vaeltajaa oli tullut pohjoisesta Vongoivan suunnalta. Toinen ryhmä oli tullut lännestä. He kääntyisivät takaisin tuloladulleen – pitemmälle ei ollut menemistä huonoilla keleillä. Viisi "koukhaajaa" oli rämpinyt suurella vaivalla jostain Naltion – Korvatunturin suunnasta Jaurujoen takaa.

Kuulumisia vaihdettiin. Muorravaarakalta, Vonvoivan kautta tulleet mies ja nainen kertoivat heille edellisenä iltana sattuneesta merkillisestä tapahtumasta. Tultuaan illansuussa Tyyrojalle he olivat lämmittäneet saunan. Ketään muita ei Tyyrojalla silloin ollut. Kuitenkin oli saunan ovessa oleva linkku kääntynyt siten, ettei ovea sisäpuolelta saanut avatuksi ja sisälläolijat olivat joutuneet varsin tukalaan tilanteeseen. Neuvokkuudella ja äärimmäisin ponnistuksin he kuitenkin loppujen lopuksi tästä hankalasta tilanteesta selvisivät.

Kysymykset heräävät?

Miten linkku oli voinut kääntyä, vaikka lähimaillakaan ei ollut ketään muita? Itsestään se ei ollut voinut kääntyä. Koskaan aiemmin ei ainakaan Tyyrojalla tiedetä näin käyneen. Tapahtuneessa oli jotain outoa?

Toinenkin kummallinen tapahtuma oli juuri edellisenä päivänä lähitienoolla sattunut. Tiuhtelmakurussa oli nähty suurikokoinen susi. Se oli edennyt parin metrin loikin Anteripään ohitse itää kohti. Silminnäkijät kertoivat lumen pinnan tuskin lainkaan vajottaneen sen alla. Kuinka tämä oli mahdollista lumiolosuhteissa, jotka silloin vallitsivat? Jotain outoa tuntui sinä keväänä Vongoivan maastossa tapahtuvan?

Aikaa kului...

Ehkä nämä tapahtumat olisivat unohtuneet, ellei Vongoivalla puolitoista vuotta myöhemmin olisi sattunut tapausta, jossa pieni vaeltajajoukko oli joutunut suoranaiseen hengenvaaraan. He pelastuivat uhkaavasta tilanteesta hädin tuskin vain kokeneen vetäjän oikean tilanteen harkinnan ja ripeän toiminnan avulla. Vastaavanlaisesta tilanteesta ei joukon vetäjä muista aiemmin edes kuulleensa.

Eikä tässä kaikki. Vielä tunturista poistuessaan he menettivät osan varusteistaan selvittämättömällä tavalla. Siinä mm. vetäjän sinapinkeltainen anorakki käsittämättömästi hävisi vaeltajien silmien edessä. Tämä tapahtui keskellä kirkasta päivää Vongoivan ja Reututunturin välisessä maastossa. Heti tuoreeltaan havaittuna ja haettuna varvuttomaan rakkaan häviävän anorakin katoaminen tuntui hyvin omituiselta. Muitakin outoja tapahtumia kuultiin seudulla liikkuneilta. Heräsi kysymys – oliko Vongoivan tapahtumilla ja Tyyrojan Tapauksella jotain yhteyttä keskenään? Jos oli, niin miten nämä tapaukset mahdollisesti liittyvät toisiinsa?

Asiaan kiinnitettiin huomiota jo sangen arvovaltaiselta ja korkealta taholta: "KUINKA HEL....SSÄ TÄLLAISTA PÄÄSEE VIELÄ NYKYAIKANA TAPAHTUMAAN??" ... kävi ilmeiseksi, että asia oli tutkittava perin pohjin.

TTTT perustetaan

Asiaa tutkimaan perustettiin TYYROJAN TAPAUKSEN TUTKIMUSTOIMIKUNTA. Sen tehtäväksi luonnehdittiin ja rajattiin TTGT eli TYYROJAN TAPAUKSEN GLOBAALINEN TARKASTELU.

TTTT:hen saatiin mukaan eri alojen asiantuntijoita, joista muodostettiin kaksi erillistä ryhmää. Maastosta kumpikin ryhmä toimitti toisistaan erillisinä ja itsenäisinä tutkimustensa tulokset TTTT:lle.

Tutkimusnenetelmistä

Tutkimusten painopiste oli Tyyrojalla. Sen ympäristöstä kummallekin ryhmälle rajattiin omat tutkimusalueensa ja -kohteensa.

Karttana käytettiin 1:100 000 taloudellista karttaa, johon tutkimuslohkot ruudutettiin. Kukin lohko nimettiin tunnuskirjaimilla. Lohkoilla R – S – T – U – W – V työskentelevät tutkijat tarkastelivat aluettaan "karkeasti" 100 x 100 metrin ruudukoissa. He saivat hyvän yleiskuvan tilanteesta. Pistokokein he ulottivat tutkimuksensa varvukoissa 0,1 metrin syvyyteen.

Vähänkin aihetta antavista maastokohdista otettiin useampia moduleja.

Toinen ryhmä työskenteli 10 x 10 metrin tarkkuudella. Heidän työskentelysyvyytensä ulottui varpujen juurikoista aina 0,5 metrin syvyyteen saakka. Näin löytyi lukuisia tarkempia tutkimuksia vaativia johtolankoja, jälkiä, sekä muita yksityiskohtia, joiden arveltiin voivan liittyvän T:n Tapaukseen. Lohko B, Tyyrojan saunan ympäristö tutkittiin erittäin tarkasti. Samoin itse saunarakennus, jonka pohjapiirustukset ja leikkauspiirustukset A – A lähetettiin Toimikunnalle. Myös 1:20 rakennepiirustukset lukkiintuneesta salvasta toimitettiin edelleen pohjoisen pallonpuoliskon parhaille asiantuntijoille lausuntoa varten.

"Matin Enkelit" maastossa.. jännitys suorastaan värellee ilmassa, jotain outoa on maisemassa, mutta mitä naisen silmä ei huomaa – siinä ei mitään olekaan ... mitään ei jää tutkimatta – selville ottamatta.

Kuvamme ei tee oikeutta partion johtajan todellisen luonteen paljastajana... miehemme ei tunnut katsovan mihinkään erityisesti... kuitenkin hän näkee kaiken, joskus jopa – kahtenakin.

Sitten on kerrottava

Myös 1½ vuoden takaisista tapahtumista pyrittiin saamaan tarkempi kuva. TTTT:n onnistui saada yhteys Tyyrojalle Tapahtuman ajankohtana saapuneeseen ryhmään. Heidän retkipäiväkirjastaan saatiin lisävalaistusta asiaan, kuten sääolosuhteista TT:n aikana ja siellä Tapahtumahetkellä olleet henkilöt.

Heihin kaikkiin saatiin yhteys. Tavoittamatta jäivät vain ne kaksi vaeltajaa, jotka Vongoivan suunnalta olivat paikalle tulleet. Heitä ei kukaan sen koomin ollut tavannut, tai edes nähnyt.

Silminnäkijöiden muistiin oli heissä jäänyt jättiläiskokoinen mieshenkilö, joka kuljetti retkivarusteitaan ja muonaansa nuhrautuneessa kantovaatteessa. Miehen mukana oli ollut pienikokoinen hyvin tumma, kaunis nainen. Erikoista oli heidän kohdallaan vielä se, että mies oli kantovaatteeseensa ahtanut uskomattoman määrän tavaraa – mm. kaksi kokonaista lampaanlapaa. Nainen puolestaan oli jollekin maininnut kantavansa pienessä rinkassaan vain kahta – kolmea teepussia, sekä muutamaa jälkiuuninleipäviipaletta.

Tarkoista tuntomerkeistä huolimatta ei em. henkilöitä todellakaan tavoitettu ja heidän käsityksensä T:n Tapauksesta jäi saamatta.

"Koukhaajien" päiväkirjamerkinnöistä ilmeni vielä, että 20. 4. päivän iltapuolella kaksi ryhmän jäsentä oli yrittänyt nousua Vongoivalle Siulan Ruoktulta käsin. Vongoivalla käynnin esti tunturiin puhjennut lumimyrsky. Vain vaivoin pääsivät nousua yrittäneet palaamaan tunturista.

Myrsky oli heittänyt vuorokauden verran lunta ja jäätä tunturiin. Se hävitti osittain myös jäljet ja johtolangat T:n Tapauksen kohdalta. Joka tapauksessa nyt oli tutkimuksissa päästy hyvään vauhtiin ja tulokset rohkaisivat TTGT:n jatkamista.

Uusille alueille

Tutkimusryhmien TT:een varaama aika maastossa alkoi päättyä. Partiot tapasivat vielä toisensa Peuraselän kämpällä ja siellä kämpän iltahämärissä joku tiesi kertoa Vierihaaran uudesta saunasta. Siitä lähti ajatus katsastaa sauna ja lähteä suunnitelmista poiketen etelään joko Tulppion tai Lipakan – Lattunan kautta. Olisihan mukava saunoa vielä kovan uurastuksen päätteeksi.

Seuraavana aamuna lähtivät partiot poroaidan sivua Keskipakan yli Mantoselkiä kohti. Miehet etenivät verkkaan Vierihaaran suon laitaa kämpälle päin. Ilta-aurinko kultasi Korvatunturin huiput Rakitsan takana... ... kuukauden kuluttua olisi ensimmäinen auringoton talvipäivä.

Kahden kilometrin päässä kämpästä tehtiin merkittävä havainto. Poroaidan takaa, suoraan lännestä johti epäilyttäviä jälkiä kohti kämppää. Nyt oli oltava varovaisia. Partiot levittäytyivät ketjuun ja lähestyivät kohdetta... jännitys suorastaan väreili ilmassa – jotain outoa oli maisemassa... vielä sata metriä ja ensimmäiset miehet tulivat pihapiiriin. Samssa ponkaisi jokin tumma hahmo ulos saunan ikkunasta. Tavattomalla nopeudella se jo vilahteli männikössä etelää kohti. Kaksi nopeinta miestä lähti perään. He kadottivat jäljet Sukoivan itäpuolella – jotain liikettä oli vielä näkynyt Karhuaavan – Kummalehdon suunnassa... vihainen pyrynpoikanen lähestyi kaakosta ja miesten oli palattava Vierihaaraan. Erämaa tuntui tarkoin varjelevan salaisuuttaan.

Tämän tapahtuman todettiin merkitsevän tutkimusten siirtymistä myös Jaurujoen eteläpuolelle.

Kohde Q

Rutiinitutkimuksissa Vierihaaralta, saunan edustalta, löytyi todella mielenkiintoisia löydöksiä. Tuohenpalasta saatiin nokinen varpaan jälki. Vielä löydettiin kynneltä näyttäviä siruja, joissa paljain silminkin näkyi jotain punaista – mahdollisesti lakkaa. Partiomme tiesivät olevansa oikeilla jäljillä ja ratkaisu tuntui olevan aivan "karvan päässä". Uusien tutkimusalueiden kenttätoimisto perustettiin Manto-ojan kämpälle 20 km Tyyrojasta kaakkoon. Kämppää pidettäisiin tutkimusten tukikohtana ja se nimettiin tunnuskirjaimella Q.

Kaksi tutkijaa jäi muutamaksi päiväksi partioimaan alueelle, pääjoukon lähtiessä etelään.

Jatkotutkimuksissa hämmästytti TTTT:n tutkijoita varpaan tunnusviivojen sekaisuus. Oli käännyttävä erikoismiesten puoleen, jotka sormenjälkitutkimusten lisäksi olivat perehtyneet myös varpaiden uurteisiin. Kaksi kuukautta kului. Lausunnot saapuivat TTTT:lle. "Jäljen on jättänyt noin 46 kg painava olento, joka äkisti on kääntynyt vasemman jalan isovarpaan varassa" – siitä siis johtui jäljen viivojen sekaisuus, eikä sitä päästy vertaamaan T:n alueelta aiemmin löydettyihin näytteisiin. Pienet sirut olivat todella kynnenkappaleita. Vielä kuukausi kului – lakkanäytteen nimi ja alkuperä selvisivät. "GRUUSIAN LOVE" – ei epäilystäkään, tutkijat olivat oikeilla jäljillä. Tehdyillä löydöksillä ja TT:llä oli selvästi yhteyttä keskenään ja tutkimustyötä päätettiin jatkaa ensi tilassa.

Tutkimusten uudet ulottuvuudet, eli pintaa syvemmälle

Kevät saapui kohisten pohjoiseen. Vedet vapautuivat. Luonto valmistautui vastaanottamaan Pohjolan lyhyttä kesää.

TTTT:n puitteissa oli tehty uusia suunnitelmia. Toimikunta oli todennut partioiden seuraamien jälkien monasti päättyvän ojiin – puroihin – jokiin – lompoloihin – järviin, jopa kerran Lokan altaan äärelle. TTTT:n mieleen ei ollut edes juolahtanut – HUUHTOA JÄLKIÄ VESIEN POHJAHIEKOISTA.

Tässä vaiheessa TTTT sai tutkimuksiin mukaan todellisen huuhdonta-alan asiantuntijan.

Hän juuri kehitti tarkoitukseen sopivat mataliksi taotut erikoisvaskoolit. Niiden käyttöön liittyvä ellipsitekniikka oli myös ennennäkemätöntä pohjoisten vesien varsilla ja suorastaan virtuoosimaisesti huuhtoi tutkijamme monia arvokkaita jälkiä vesien pohjilta kesän mittaan.

Näin tutkittiin vedet vaellussaappaan varren mitan syvyydelle...

Mutta parasta pohjalta olivat muutama melko kookas hippu kultaa ja kilokaupalla löydetyt huippuluokan korundit.

Nämä löydöt otettiin TTTT:n piirissä ilolla vastaan, jopa muutamat purkivat innostuksensa: "AINASKI METRIÄ SYVÄLTÄ TULLAAN VIELÄ SEULOMAAN" -huudahduksiin.

Kullasta ja korundesta saadut tulot käytettiin lyhentämättöminä tutkimustyön kulujen peittämiseen. Partioille saatiin hankittua kauan kaivattuja tarvikkeita. Infrapunakameroita, yökiikareita ja suuntimisvälineitä... lumikenkää, Leko-telttaa, juustohöylää, hokkua, munaleikkuria, haravaa, lapiota.

Nyt päästäisiin täysitehoiseen työhön. Alueen polut tultaisiin tarkoin haravoimaan ja epäilyttävät maaperät tutkittaisiin lapionpiston syvyydeltä. Näin oli TTTT suunnitellut.

"Nuuskahuikkanen", vertaansa vailla oleva jälkikoira hankittiin myös tutkimusten tässä vaiheessa. Se osoittautui korvaamattomaksi. Siinä yhtyivät saman karvan alla monen rodun parhaat ominaisuudet, joista vuorollaan aina joku oli kuulostelemassa – vainuamassa – haistelemassa...

...Kärsimättömästi odottivat tutkijat maastoon pääsemistä.

Syksy kääntyy talveen

Pysyvä lumi satoi lokakuun puolivälin tienoilla. Sen raja noudatteli NE suunnasta Ahmatunturin – Maltion – Kotaseljän seutuja.

Partiot lähtivät maastoon. Jaurun eteläpuolella mentiin aina 67° 30′ leveyspiirille asti. Tuntsajoella käytiin. Nuorttijoki – Naltio, sieltä Jaurulle, jonka kanjoniin tutkimusten pääpainopiste vuoden 1979 lopulla siirtyi.

Napakat pakkaset, jotka tammi-helmikuun vaihteessa hipoivat jo 40°C pakkasastetta antoivat arvokasta kokemusta varusteista ankarissa olosuhteissa.

Nykyajan kameratekniikka joutui kovaan testiin ..t jäätyi siinä muutaman kerran Wasselblad Super Wide CD:n elektroniikka ja optiikka umpijäähänkin. Mutta asiantuntija oli mukana tutkimuksissa tältäkin alalta ja vaikeudet voitettiin.

Valotusmittareiden piikennot korvattiin Gallium – Arseni – Fosfori valodiodeilla, paristot siirrettiin "taskulämpimään" hokkupullon viereen, sukanvarrella sipaistiin optiikkaan vähän hokkua – johan lähti tekniikka pelaamaan ja maastosta saatiin ensiluokkaista kuvamateriaalia TTTT:n käyttöön.

Tilanne tällä hetkellä

Talven aikana on tarkistettu lukuisia näkö-, haju-, tunto- ja kuulohavaintoja, ounastuksia – aavistuksia. Tutkimusaineistoa on vuosien kuluessa kerääntynyt monta rinkallista. Jonkin verran aineistoa on vielä maastosta tulematta ja hakematta. Suurimman osan on TTTT jo sentään analysoinut ja se alkaa pian olla kokonaisuudessaan yleisesti julkaisukelpoisena hyödynnettävää.

Työtä on TTGT teettänyt kovasti, koska juuri asiayhteyksien sovitteleminen on ollut tavattoman vaikeata ja tuskallista.

Vielä on mainittava, että TTTT on kääntynyt lukuisten kotimaisten ja kansainvälistenkin järjestöjen puoleen tutkimusalueiden suojelemiseksi roskaantumiselta, kulumiselta, tarpeettomalta liikkumiselta, sekä kaikenlaiselta hävitykseltä. TTTT on tehnyt myös esityksen siitä, että olot ko. alueilla pyrittäisiin säilyttämään mahdollisimman luonnonmukaisina.

Tällä kaikella toteutettuna edesautettaisiin myös suuresti TTTT:n tutkimustyön edellytyksiä, joita mm. jälkien ja johtolankojen säilyminen maastossa edustaa.

– väliraportti 1169/80 – 2
TYYROJAN TAPAUKSEN TUTKIMUSTOIMIKUNTA
p:sta susi 1169

Käytännön tiedotuksia jäsenistölle

Ensinnäkin koko joulukuisen postitusporukan puolesta anteeksipyyntö sen johdosta, että jotkut Tunturiladun jäsenistä saivat kiertokirjeen mukana postisiirtolomakkeen ilman maksun saajaa ja tilinumeroa, mikä on aiheuttanut harmia jäsenmaksun suorituksen yhteydessä.

Puolustukseksemme voimme tietysti lukea sen, että koko tämä Tunturiladun toiminta, jäsenkortiston hoito, kirjanpito plus kaikki muukin tapahtuu vapaaehtoisin voimin ilman palkattua henkilökuntaa. Kiertokirjeen postituspäivänä olimme kutsuneet koolle joukon talkoolaisia, jotta saisimme yhdellä kertaa pakatuksi viisi suurta joulupakettia Lappiin sekä kiertokirjeen postitetuksi jäsenistölle. Siinä kiireessä joku oli ilmeisesti saanut käsiinsä pinon noita "vaillinaisia" postisiirtolomakkeita.

Joulukuisesta kiertokirjeestä oli jäänyt pois maininta siitä, että vaikka postisiirtolomake automaattisesti tulee myös ainaisjäsenille, he voivat yleensä huoletta heittää sen pois. Tänä vuonnahan se tosin ehkä tuli käyttöön niiden ainaisjäsenten osalta, jotka halusivat osallistua kämppärahaston kartuttamiseen.

Niitä jäseniä, jotka eivät ehkä enää ole varmoja ainaisjäsenyydestään, pyydetään tarkistamaan asia joko Suomen Ladun toimistosta tai kortistonhoitajalta, joilta myös saa uuden ainaisjäsenkortin, jos entinen on joutunut hukkaan.

Kortistonhoitaja toivoo jälleen hartaasti, että jäsenet kirjoittaisivat nimen ja osoitteen postisiirtolomakkeeseen selvästi. Totuuden nimessä on kuitenkin sanottava, että monet rahalaitokset "länttäävät" leimansa aivan uskomattomalla tarkkuudella juuri maksun lähettäjän nimen ja osoitteen päälle ja siinä sitä sitten onkin tavaamista. Tällainen loistoesimerkki tuli vastaani tammikuussa, jolloin urakalla vein kortistoon yhdellä kertaa yli 300 jäsenmaksua. Kuopion Säästöpankki oli lyönyt hienon nelikulmaisen, tummansinisen leimansa nimen ja osoitteen päälle. Onneksi pystyin erottamaan leiman alta erittäin selvästi kirjoitetun nimen, joten selvisin melko helpolla, mutta yleensä epäselvästi kirjoitetut nimet ja nuo leimat hidastavat kovasti työtäni.

Olen puhunut kerran tällaisesta leiman "länttäämisestä" erään Postipankin johtajan kanssa, joka lupasi parannusta asiaan, mutta huonolla menestyksellä. Ehkä se auttaisi, jos esim. tunturilatulaiset muitakin laskuja maksaessaan huomauttaisivat virkailijalle, ettei leimaa saa lyödä maksajan nimen päälle. Siitä hyötyisivät varmaan monet muutkin kuin minä.

Nimettömiäkin jäsenmaksuja on taas tullut. Jos joku muistelee sellaisen lähettäneensä, ilmoittautukoon! Tässä pari esimerkkiä nimettömistä maksukuiteista: – SYP Tikkurila 18.12.79 12 mk – SYP FBF 2075 22 18.12.79 12 mk – 8135 Tunteeko joku omakseen?

Ne jäsenet, jotka eivät maksaneet vuoden 1979 jäsenmaksuaan syyskuussa lähetetystä muistutuksesta huolimatta, poistetaan jäsenkortistosta 1.4.80. Näiden joukossa on runsaasti jäseniä, joiden hallussa on kämppäavain ja he saavat erillisellä kirjeellä pyynnön palauttaa avaimensa Suomen Ladun toimistoon.

Asioiden yksinkertaistamiseksi olisi tietysti suotavaa, että jokainen, joka haluaa erota Tunturiladun jäsenyydestä, ilmoittaisi siitä viipymättä pienellä viestillä (esim. Luontoliiton postikortilla). Täten vältyttäisiin moninkertaisilta ja turhilta postituksilta ja sekä Suomen Ladun että Tunturiladun jäsenlistat pysyisivät ajan tasalla ilman lukemattomia "roikkuvia tapauksia".

Muutaman jäsenen posti tulee takaisin! Onkohan osoitteenmuutos jäänyt ilmoittamatta

Terveisin
Kortistonhoitaja
Eila Lehtonen
Poutamäentie 4 B 18
00360 HKI 36
puh. 55 83 99 (iltaisin)

P.S. Toimin kortistonhoitajana 1.5.80 saakka ja sen jälkeen on varminta jäsenasioissa soittaa joko Suomen Ladun toimistoon (puh. 170 101) tai Anneli Peltoselle (puh. 410 771 iltaisin), kunnes uusi kortistonhoitaja ottaa nämä tehtävät hoitaakseen.

Susikyrö talviasussaan Kuva: Hannu Hiltunen

ELÄKELÄISVIIKKO SUSIKYRÖSSÄ

Susikyrö on varattu eläkeläisviikolle ilmoittauneille 13–19. 4. väliseksi ajaksi. Toivomme muiden avaimenhaltijoiden rauhoittavan Susikyrön täksi ajaksi ja mielellään jo edeltävän viikonlopun osaltakin, koska osa viikon viettäjistä saapuu Susikyröön jo perjantaina.

TERVETULOA TUNTURIMIELISET ULKO-TAMMIOON

Meillä on ilo jo kymmenennen kerran kutsua teidät ulkosaaristoon. Tällä kertaa juhlapurjehdukselle. Juuri kesään heräävässä saaressa tarjoamme kauniin luonnon lisäksi keskinäistä kisailua leikin merkeissä tavanomaisissa lajeissamme.

Ainahan ne viestihiihdon tehtävät hieman muuttuvat. Mutta tietäen joukkueiden taidot ja mukautumiskyvyn, uskomme teidän kisassa pärjäävän ja venyvän nautinnollisiin suorituksiin kuten aina ennenkin.

Siinä iltanuotion loisteessa on sitten mukava puida mahdolliset sattuneet kommellukset.

Tavoitetaankohan saaren HENKI luolasta?

Kertaillaan vuosien varrella kerrottuja elämän tapahtumia saaristossa Ulko-Tammiosta nähtynä. Menneestä nykyisyyteen.

Matkalle lähdetään 6. 6. klo 20.00 Karhulasta riippusillan laiturista Kymijoen suulta.

Paluu samaan paikkaan sunnuntaina 8. 6. n. klo 17.00. Ilmoita tulostasi ja kysele tietoja asiasta kerhomme sihteeriltä Tuula Kokkoselta 4. 6. mennessä. Osoite Pajamäenkatu 9 B, 48600 Karhula puh. kotiin (952) 63526, puh. toimeen (952) 63100/279

Majoitteet ja eväät mukaan!

TERVETULOA!

Karhulan Tunturisusikerho

KOKOUSKUTSU

Tunturilatu ry:n ylimääräinen kokous pidetään lauantaina 26. päivänä huhtikuuta 1980 kello 17.00 alkaen Helsingissä Töölöntullinkatu 8:ssa (ns. TVK-talolla).

Esillä:

Hyväksytään Tunturilatu ry:n johtokunnan tekemä kiinteistökauppa, jolla ostettiin maa-ala Inarin kunnan Paatsjoen kylästä Sarmijärven tilasta RN:o13

Johtokunta

Välittömästi kokouksen jälkeen pidetään samoissa tiloissa Tunturiladun perinteinen kuvailta.

Vanerin käyttö vaellusvarusteena

Tavallinen vanerinpala on osoittautunut talvisilla hiihtovaelluksilla erittäin käyttökelpoiseksi esineeksi. Siitä on tullut vakiovaruste, jota ilman ei tule toimeen ja aina sille löytää uusia käyttömahdollisuuksia. Hiihtovaelluksella on todettu, että jos ryhmällä on useampia vanerilevyjä, niin päivätaukoa aloitettaessa ne vedetään ensimmäiseksi esiin. Yksi alkaa kaivaa istuinkuoppaa, toinen pohjustaa nuotiosijaa, kolmas asettaa vanerin keittimen alle jne.

Sopivin vaneri on 3 mm. paksu mitoiltaan noin 30x50 cm ja sen on oltava pituussuunnassa jäykkä ts. uloimpien viilujen syiden on oltava pituussuunnassa.

Seuraavana eräitä tähän mennessä todettuja käyttömahdollisuuksia:

Lumilapio.

Alkuperäinen käyttötarkoitus. Tarpeellinen kun kaivetaan lumikuoppaa yöpymissuojaksi tai rakennellaan tuulensuojaa. Helppo lohkoa kiinteästä hangesta laattoja ja nostella niitä sivuun.

Keittimen alusta.

Estää lämpenevän keittimen vajoamasta lumeen ja pitää keittimen suorassa sekä tukevasti pystyssä.

Tavarasuoja rinkassa.

Rinkassa, ulko- tai sisäpuolella, vaneri suojaa muita tavaroita vaurioilta matkatavarakuljetuksissa.

Pöytä.

Pikkuesineet löytyvät pöydältä eivätkä hautaudu lumeen korjaustyössä. Voidaan myös käyttää ruokapöytänä ja likaisen kämppäpöydän "pöytäliinana".

Istuinalusta.

"Ahterinalusena" vaneri jakaa ruumiinpainon tasaisesti suurelle alalle niin luminen istuin ei murru. Eristää myös kylmyyttä ja kosteutta.

Tulen lietsoin.

Hyvä apuväline silloin, kun nuotio tai rakovalkea kituu ja keuhkoista on ilma loppunut.

Fileerauslauta.

Jos on sattumalta saanut siikoja onkella tai ostettuna, niin kalat on helppo leikata fileiksi vanerin päällä.

Lumiluolan ovi.

Luomiluolan oviaukkoa sisäpuolelta tukittaessa on vaikeutena sen viimeisen lumilaatan asettaminen. Tämän voi korvata kevyellä vanerilla.

Saivare

Tuli sanottua:

"Vähän pilaantunutta, mutta tässä vaiheessa retkimuonaksi kelpaavaa", sanoi Teppo kun vaelluksen loppupuolella rinkkaansa tutki.

★★★

"Taisi kokki sekoittaa puhtaanveden ja likaveden ämpärit sittenkin keskenään", tuumi Unto kun hernesoppaa suuhunsa lusikoi.

★★★

"Harhaan saa hiihtää, muttei eksyä", sanoi porukan vetäjä kun lopultakin ladun kämpälle löysi.

Seuraava Tunturilatu-lehti ilmestyy 1.11.1980. Siihen tarkoitetun aineiston lähettänette syyskuun loppuun mennessä osoitteella Anja Pere, Nuijatie 5 B 21, 01650 Vantaa 65.

Susianomukset on jätettävä lokakuun 1. päivään mennessä Susivaliokunnalle. Anomuslomakkeita saa Suomen ladun toimistosta.